

dicto officio generali gerenda conscribant, quorum scripta quantum ad hunc necessitatis articulum pertinet, ac si unius personæ publicæ manu confecta fuissent, inconcussam habere decernimus firmitatem. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, non obstante constitutione de duabus diebus edita in Concilio generali.

D. P. An. 6. die 13. Oct.

Dat. Anagninæ, Idibus Octob. Pontific. nostri Anno sexto.

XXIII. Inquisitores hæreticæ pravitatis Ordinis Fratrum Prædicatorum vel Minorum non tenentur obedire Prælati suorum Ordinum, in concernentibus Officium sanctæ Inquisitionis.

Hoc idem statuit Urb. IV. in quadam eius const. incipien. Catholica, quam consulo, nisi minus necessariam prætermisi.

Edicta An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis, Universis fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, per diversas Italia partes à Sede Apostolica deputatis, & in posterum deputandis, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Causa con- iuncta.

Catholicæ fidei negotium, quod plurimum infidet cordi nostro, in vestris prosperari manibus, ac de bono in melius procedere cupientes, ac volentes omne ab eo impedimentum, omnèque obstaculum removeri: præsentium vobis auctoritate mandamus, quatenus in eodem negotio, de divino & Apostolico favore confisi, omni humano timore deposito, constanter ac intrepidè procedentes, circa extirpandam hæreticam pravitatem, tam de Lombardia & Thuscia, quam de omnibus aliis Italiae partibus, cum omni vigilantia omnique studio laboretis. Et si forsan Magister & Minister Generalis, alii- que Priores, & Ministri Provinciales, ac custodes seu Guardiani aliquorum locorum vestrorum Ordinum, prætextu quorumcumque privilegiorum, seu indulgentiarum ejusdem Sedis dictis Ordinibus concessorum, aut concedendorum in posterum, vobis vel vestrum alicui, seu aliquibus injunxerint, seu quoquo modo præceperint, ad tempus vel quoad certos articulos, certasve personas, negotio superledeatis eidem.

Inquisitores non tenentur &c. ut in tab. 1.

§. 1. Nos vobis universis & singulis auctoritate Apostolica districtè inhibemus, ne ipsi obedire in hac parte, vel intendere quomodolibet præsumatis, nos enim privilegia seu indulgentias hujusmodi, quantum ad hunc articulum tenore præsentium revocantes, omnes excommunicationis, interdicti, & suspensionis sententias, si quas in vos vel vestrum aliquos hac occasione ferri contigerit, irritas prorsus decernimus & inanes. Nam etiam prædicta sedes interdum Prælati aliquibus vestrorum Ordinum per suas sub certa forma committat litteras, ut ad exercendum Inquisitionis officium contra hæreticam pravitatem, aliquos suorum Ordinum fratres assumere valeant, ipsosque cum expedire viderint, amovere, ac alios subrogare; non tamen per hoc quod ipsis ea dumtaxat de causa in hac parte committitur, quia de Fratrum suorum Ordinum idoneitate plenior habere notitiam præsumantur, aliqua eis super hujusmodi Inquisitionis negotio, vobis immediate à prædicta Sede commisso, & committendo, facultas vel jurisdicção attribuitur, seu potestas.

D. P. An. die 11 Decembr.

Dat. Lateran. 3. Idus Decembris, Pontific. nostri anno sexto.

Urbanus Quartus Gallus, ex Civitate Trecenti, Jacobus Pantaleo antea vocatus, Patriarcha Hierosolymitanus. Creatus Viterbii, 4. Kalend. Septembris, anno 1261. Vixit annos tres, mensem unum, dies quatuor. Creavit Cardinales quatuordecim. Obiit Perusie anno Domini 1264. 6. Nonas Octobris, ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus est. Vacavit sedes menses 4. dies 3.

Institutio Festivitatæ Sanctissimi Corporis CHRISTI, pro feria quinta post octavam Pentecostes quatuordecim annis solemniter celebrandæ.

Hanc institutionem comprobavit Clem. 5. ut in Clem. unica de Reliq. & Ven. Sanct. ubi istam Bullam integram recenset. Quam tamen in hoc opere non posui, quia super eadem celebratione per octavam, & indulgentiis, habes in hoc opere aliam const. Martini V. num. 12. Ineffabile, ac alteram Eugen. IV. num. 6. Excellentissimum.

Ad majorem tanti Sacramenti venerationem, institutæ sunt etiam Laicorum Confraternitates, ut in const. 20. Pauli III. Dominus. Et unicuique concessum est, infra octavam facere solemnem processionem à Greg. XIII. infr. in const. 10. Cum interdum.

VRBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælati, &c.

Edicta An. 1262.

TRANSITURUS de hoc mundo ad Patrem Salvator noster D. JESUS-CHRISTUS, cum tempus suæ Passionis instaret, sumpta Cæna in memoriam mortis suæ, instituit summum & magnificum sui Corporis & Sanguinis Sacramentum, Corpus in cibum, & Sanguinem in poculum tribuendo: Nam quoties hunc Panem manducamus, & Calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In institutione quidem hujus Sacramenti dixit ipse Apostolis: Hoc facite in meam commemorationem, ut præcipuum & insigne memo

Enarrat multorum beneficiorum receptorum Deo in hoc Sacramento pro nobis summo.

memoriale sui amoris eximii, quo nos dilexit, esset nobis hoc præcellsum, & Venerabile Sacramentum, memoriale inquam mirabile ac stupendum, delectabile, suave, rarissimum, ac super omnia pretiosum, in quo innovata sunt signa, & mirabilia immutata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis suavis (sua videlicet ipsaque dulcedo) in quo utique vitæ suffragium consequimur & saluti. Hoc est memoriale dulcissimum, memoria salviscunt, in quo gratam Redemptionis nostræ recensemur memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutem & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto proficimus ipsius corporali præsentia Salvatoris. Alia namque quorundam memoria agimus, spiritu menteque complectimur: sed non propter hoc realem eorum præsentiam obtinemus. In hac verò Sacramentali CHRISTI commemoratione, Jesus CHRISTUS præfens sub alia quidem forma, in propria verò substantia est nobiscum. Ascensus enim in Cælum, dixit Apostolis & eorum sequacibus; Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, benigna ipsos promissione confortans, quod remaneret & esset cum eis etiam præsentia corporali. O digna, & nunquam intermittenda memoria, in qua mortem nostram recolimus mortuam, nostrumque interitum interitile, ac lignum vivificum ligno Crucis affixum, fructum nobis attulisse salutis. Hæc est commemoratio gloriosa, quæ fidelium animos replet gaudio salutari, & cum infusione lætitiæ devotionis lacrymas subministrat. Exultamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo Passionem dominicam, per quam liberati sumus, vix lacrymas continemus. In hac itaque sacratissima commemoratione adsunt nobis, suavitate gaudium simul & lacrymarum, quia & in ea cogaudemus lacrymantem, & lacrymamur devotè gaudentes, lætas habendo lacrymas & lætitiæ lacrymantem, nam & cor ingenti perfusum gaudio dulces per oculos stillat guttas O divini amoris immensitas, divini pietatis superabundantia, divini affluentia largitatis. Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ subiecit sub pedibus nostris, & super universas terræ creaturas, contulit nobis Domini principatum. Ex ministris etiam spirituum superiorum, nobilitate & sublimat hominis dignitate. Administratores namque sunt omnes in ministerium, propter eos qui hereditatem salutis capiunt destinati. Et cum tam copiosa fuerit erga nos ejus munificencia, volens adhuc ipse in nobis suam exuberantem charitatem præcipua liberalitate monstrare, semetipsum nobis exhibuit, & transcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens attribuit se in cibum. O singularis & admiranda liberalitas, ubi donator venit in donam, & datum est idem penitus cum datore. Quam larga & prodiga largitas, cum tribuit quis se ipsam. Dedit igitur nobis se in pabulum; ut quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipse relevaretur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferi, relevatus est homo per cibum ligni vitalis. In illo pendit esca mortis, in isto pendit vitæ alimentum. Illius esus meruit læsionem, illius gustus intulit sanitatem. Gustus faucivavit, & gustus sanavit. Vide, quia unde vulnus est ortum, prodiit & medela; & unde mors sibiit, exinde vita evenit. De illo siquidem gustu dicitur: Quacumque die comederis, morte morieris; de isto vero loquitur, Si quis comederit ex hoc pane, vivet in æternum. Hic est cibus qui plene reficit, verè nutrit, summeque impinguat, non corpus, sed cor, non carnem, sed escam, non ventrem, sed mentem. Homini ergo, qui spiritali alimonia indigebat, Salvator ipse misericors, de nobiliori & potentiori hujusmodi alimento pro animæ refectioe pia dispositione providit, decens quoque liberalitas extitit, & conveniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum, quod rationabilis creaturæ cibus est, & refectio, factam caro, se rationabili creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim Angelorum manducavit homo, & idem Salvator ait, Caro mea verè est cibus. Hic panis sumitur, sed verè non consumitur; manducatur, sed non transmutatur, quia in edentem minimè transformatur; sed si digne recipitur, lib' recipiens conformatur. O excellentissimum

Bullar. Mag. Tom. I.

Sacramentum, ò adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum studiis, devotis prosequendum obsequiis, & sinceris mentibus retinendum. O memoriale nobilissimum intus commendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reservandum in cordis utero & meditatione, ac celebritate sedula recensendum. Hujus memorialis copiam debemus celebrare memoriam, ut illius cuius ipsum fore memoriale cognoscimus, semper memores existamus, quia cuius donum vel munus frequentius aspicitur, hujus memoria strictius retinetur.

§. 1. Licet igitur hoc memoriale Sacramentum in quotidianis missarum solemnibus frequentetur, conveniens tamen arbitramur & dignum, ut de ipso semel saltem in anno, ad confundendam specialiter hæreticorum perfidiam & insaniam, memoria solemnior & celebrior habeatur. In die namque Cœnæ Dñi, quo die ipse CHRISTUS hoc instituit Sacramentum, Universalis Ecclesia pro peccitentium reconciliatione, sacri confectioe christianis, adimplerione mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata, plene vacare non potest celebrationi hujus maximi Sacramenti. Hoc enim circa Sanctos, quos per anni circulum veneramur, ipsa observat Ecclesia, ut quamvis in Litanis, & Missis, ac aliis etiam ipsorum memoriam sæpius renovemus, nihilominus tamen ipsorum natalitia certis diebus per annum solennius recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solemnitate debitum aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut alias ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa mater Ecclesia certum diem, in qua generaliter omnium Sanctorum commemoratio fieret, ut in hac ipsorum celebratione communi, quicquid in propriis ipsorum festivitatibus omissum existeret, solveretur. Potissimè igitur exequendum est erga hoc vivificum Sacramentum Corporis & Sanguinis Jesu CHRISTI, qui est Sanctorum omnium gloria & corona, ut festivitate, ac celebritate præfulgeat speciali, quatenus in eo quod in aliis Missarum officiis circa solemnitate est forsitan prætermittum, devota diligentia suppleatur, & fideles festivitate ipsa instante, intra se præterita memorantes, id quod in ipsis Missarum solemnibus secularibus forsitan agendis impliciti, aut alias ex negligentia, vel fragilitate humana minus plene gesserunt, tunc attentè in humilitate spiritus, & animi puritate restaurent. Intelleximus autem olim dum in minori essent officio constituti, quod fuerat quibusdam Catholicis divinitus revelatum, festum hujusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum.

§. 2. Nos itaque ad corroborationem, & exaltationem Catholicæ fidei, digne ac rationabiliter duximus statutum, ut de tanto Sacramento præter quotidianam memoriam, quam de ipso facit Ecclesia, solemnior, & specialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc designantes & describentes diem, videlicet feriam quintam proximam post Octavam Pentecostes, ut in ipsa quinta feria devotè turba fidelium propter hoc ad Ecclesias affectuosè concurrant, & tam Clerici, quam Populi gaudentes, in cantica laudum surgant. Tunc enim, omnium corda, & vota, ora, & labia hymnos persolvant lætitiæ salutatis, tunc plallat fides, spes tripudiet, exultet charitas, devotio plaudat, jubilet chorus, puritas jucundetur. Tunc singuli alacri animo, pronaque voluntate convenient sua studia laudabiliter exequendo tanti festi solemnitate celebrantes. Et utinam ad CHRISTI servitium sic ejus fideles ardor inflammet, ut per hæc, & alia proficientibus ipsis meritorum cumulapud eum, qui sese dedit pro eis in pretium, tribuitque se ipsis in pabulum, tandem post hujus vitæ decursum eis se in præmium largiatur.

§. 3. Ideoque universitatem vestram monemus & hortamur in Domino, & per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, in remissionem peccatorum injungentes, quatenus tam excellentium, & tam gloriosum festum, prædicta quinta feria singulis annis devotè & solemniter celebretis, & faciatis studiose per universas Ecclesias Civitatum vestrarum, & Diocesium celebrari, subditos vestros in

Relatio eadem
sa ob quam
instituta fuit
solemnis festi-
vitas hujus
Sacramenti.

Institutio &
festivitas
singulis annis
feria quinta post
Octavam
Pentecostes
solemniter
celebranda

Hortatio ad
cel. fratres
d. festivi-
tatis.

dominica, dictam quintam feriam proxime præcedente, salutaribus motibus sollicitate, per vos & per alios exhortantes, ut per veram & puram confessionem, elemosynarum largitionem, attentas & sedulas orationes, & alia devotionis & pietatis opera taliter se studeant præparare, quod hujus pretiosissimi Sacramenti mereantur fieri participes illa die, possintque ipsum suscipere reverenter, ac ejus virtute augmentum consequi gratiarum.

Indulgentia pro illam celebrantibus. Has indulgentias recitare officii ampliatas in Bullis citatis in rub.

§. 4. Nos enim Christi fideles ad colendum tantum festum & celebrandum, donis volentes spiritualibus animare, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui matutinali officio festi ejusdem, in Ecclesia qua idem celebrabitur interfuerint, ceterum, qui vero Missæ, totidem, qui autem in primis ipsius festi Vespertis interfuerint, similiter centum, qui vero in secundis, totidem; Illis vero qui Primæ, Tertie, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officii interfuerint, pro qualibet horarum ipsarum, quadraginta; Illis autem qui per octavas illius festi, Matutinalibus, Vespertinis, Missæ, ac prædictarum horarum officii interfuerint, centum dies, singulis octavarum ipsarum diebus, in omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri & Pauli, auctoritate consili, de injunctis sibi poenitentibus relaxamus.
Datum, &c.

II. Inquisitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, circa processum & examen testium, observantiamque legum editarum contra hæreticos, & punitionem prædicarum, & aliorum ipsius Inquisitoribus inobedientium.

Conveniunt textus cap. Vi officium, & cap. Per hoc, de Hæret. in 6. & Clem. 1. cod. iii. Supradicta autem leges adversus hæreticos promulgata sunt sup. in cons. 1. Innoc. VI. Cum adversus, & cons. 9. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1202.

VRBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinibus Prædicarum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, & Marchia lanuensi deputatis auctoritate Apostolica, & in posterum dupandis. Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Ad extirpationem hæreticæ pravitatis.

Licet ex omnibus Mundi partibus, quæ Christiana religione censentur, teneamur ex officii nostri debito extirpare lethiferam pestem hæreticæ pravitatis: in Italia tamen imminet nobis hæc sollicitudo propensius, ubi eandem pestem propter malitiam temporis, quæ in detrimentum fidei Catholicæ perversa gemina germinavit, ex vicinitate perfensimus abundantius succrevisse.

Inquisitores attentè incumbant.

§. 1. Ut igitur Inquisitionis officium contra hæreticos in Provincia Lombardiæ, videlicet à Bononia & Ferraria inclusivè, usque ad ultimos fines superiorum partium ejusdem provincie, ac Marchia lanuensi, auctoritate Apostolica possit efficacius adimpleri: discretionem vestram per Apostolica scripta mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in charitate Dei, hominum timore postposito, virtutem spiritus indigentis, ex alto prædictam officium ubique infra præfatos limites, simul vel separatim, aut singulariter, prout negotii utilitas suadebit, sub mercedis æternæ, sic efficaciter proficere & exequi studeatis, ut per sollicitudinis vestre prudentiam, de prædictis Lombardia, & Marchia, radix iniquitatis hæreticæ succidatur: & vinea Domini exterminatis vulpeculis, quæ perversis moribus demoliantur eandem, fructus afferat Catholicæ puritatis.

Exemplabiliter procedat.

§. 2. Si quos autem de pravitare prædicta culpabiles invenieritis, vel infectos, seu etiam infamatos, contra ipsos nisi examinati absolute velint mandatis Ecclesiæ obedire: necnon & contra receptatores, defensores, & factores eorum, juxta sanctiones canonicas, auctoritate Apostolica, hominum metu divino timori postposito procedat.

§. 3. Non obstantibus aliquibus literis, ad quoscunque alios de Lombardia & Marchia prædictis (exceptis locorum Diocesanis) super hujusmodi negotio ab Apostolica Sede directis, quarum deinceps ad inquisitiones hujusmodi faciendas nolumus auctoritate procedi, quinimo ne procedatur per illas, districtius inhibemus. Nec prætextu commissionis specialiter eisdem Diocesanis super hoc factæ, vestros processus in eorundem Diocesanorum civitatibus & diocesis, volumus impediri. Nec per hoc quod fidei negotium generaliter, in ipsis Lombardia & Marchia vobis committimus, commissiones à præfata Sede Diocesanis eisdem factas, si forsah illarum, seu etiam ordinaria velint auctoritate procedere, intendimus revocare. Verumtamen si auctoritate ordinaria, sive ex delegatione prædictæ Sedis, iidem Diocesanis in hujusmodi negotio processerint, nequaquam volumus per concursum processuum, vel alias quomodolibet, vestros impediri processus, quin diocesanorum ipsorum processibus non obstantibus, in eodem negotio procedere liberè valeatis.

Non tribus in enunciat.

§. 4. Si verò aliqui ex prædictis, hæretica labe penitus abjurata, redire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta formam Ecclesiæ, absolutionis beneficium impendatis, & injungatis eisdem, quod injungi talibus consuevit, proviso solerter, ne simulata conversione redeant fraudulenter, & vos, imò potius se ipsos fallentes, sub agni specie gerant lupum.

Pœnitentiam.

§. 5. Quod si aliqui fuerint judicandi hæretici, vel incarcerationis pœna perpetuæ alicui pro hujusmodi crimine fuerit infligenda, ad id per vos de Diocesanorum, vel Vicariorum suorum, ipsis Diocesanis absentibus, si præfentes fuerint, consilio procedatur: ut in tantæ animadversionis judicio non postponenda Pontificum auctoritas intercedat.

Non damnare nisi in Diocesanorum.

§. 6. Verum quia in tam gravi crimine cum multa oportet cautela procedi, ut in reos, sine ullo proferatur errore duræ ac dignæ severitatis ultionis, volumus & mandamus, ut vos vel illi, quos adhuc duxeritis depurandos, in examinatione testium, quos recipi super crimine prædicto ipsamque contingentibus oportuerit, adhibeatis duas religiosas & discretas personas, in quarum præsentia, per publicam, si commodè potest haberi, personam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorundem depositiones testium conscribantur.

Examine teste.

§. 7. Ad conscribendas quoque hujusmodi depositiones testium, & ad faciendum omnia quæ in commisso vobis officio, ad seriniarii seu tabellionis officium pertinent, teneri districtè præcipimus, cum per vos seu deputatos ad hoc à vobis requisiti fuerint, omnes & singulos vestri Ordinis Fratres, qui dū essent in sæculo, hujusmodi tabellionatus officium habuisse, & exercuisse noscuntur, & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium, ratione præfati negotii fidei fuit à dicta Sede commissum, & in posterum committetur.

Et rum scribas per No. dunt pro no.

§. 8. Concedentes hujusmodi fratribus, necnon & aliis religiosis quibuslibet, qui similiter dum essent in sæculo, dictum tabellionatus officium habuerunt & exercuerunt, quibuscumque etiam Clericis sæcularibus, officium ipsum habentibus, etiam si iidem Fratres Religiosi, & Clerici sint in factis ordinibus constituti, exercendi liberè officium ipsum quoad præmissa, non obstantem aliquo contrario statuto Canonis vel ordinis, quocumque vallato unanimine, plenariam facultatem.

Notariis guntur etiam in factis.

§. 9. Quod si testibus, quos à vobis recipi, vel ab alio vice vestra super eodem crimine examinari cõtingerit, ex publicatione nominum eorundem, videritis periculum imminere, ipsorum nomina non publice, sed secreta, coram aliquibus personis providis & honestis, religiosis, & aliis ad hoc vocatis, de quorum consilio ad sententiam, vel condemnationem procedi volumus, exprimantur, & sic non obstante quod illis, contra quos hujusmodi testes deposuerint, eorum nomina non fuerint publicata, ad cognitionem judicis instruendam, adhibeatur plena fides testium depositionibus eorundem.

Nominum dals in no. nate in publicitate.

§. 10. Ut ergo commissi vobis officii debitum, utilius & liberius exequamini, committendi citationes, testium examinationes, cum hujusmodi crimine ac ipsius circumstantiis

Ad conlandum que cog.

stantis duxeritis inquirendum, & denuntiationes sententiarum, quas in quolibet hac de causa tuleritis, accersendi quoque prout expedierit peritos quoslibet, ut vobis in ferendis huiusmodi sententiis praebeant consilium opportunum, ac vobis assistant. Convocandi etiam Clerum & populum Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum, prout dicto negotio fidei videritis expedire.

§. 11. Insuper, in dicto negotio, de plano, & absque iudiciorum, & advocatorum strepitu, ac contra illos quos in praedictis Lombardia & Marchia Ianuensi in haeresi criminis commisisse constiterit, licet ad alias partes se transferendos duxerint, procedendi.

§. 12. Necnon faciendi observari inviolabiliter omnes constitutiones Apostolicas, & leges Imperiales per quemdam Federicum olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanae Ecclesiae persistentem Paduae promulgatas adversus huiusmodi pestem haeretice pravitatis. Necnon elargiendi viginti vel quadraginta dierum indulgentiam, quoties opportunum videritis, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui ad vestram convocacionem propter hoc faciendam, accesserint, plena sit vobis & singulis vestrum praesentium tenore facultas.

§. 13. Vobis autem pro huiusmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus, quae succurrentibus Terrae sanctae, in generali Concilio est concessa, sociis vero vestri Ordinis, & notariis vestris, qui una vobiscum in prosecutione huiusmodi negotii laborabunt, & omnibus qui personaliter vobis alterint in eodem negotio, & qui ad impugnandum haereticos, fautores, receptatores, & defensores eorum, vobis ex animo praestiterint consilium, auxilium vel favorem, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate consili, tres annos de injunctis sibi poenitentibus relaxamus. Et si qui ex his in prosecutione huiusmodi negotii forte deciderint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

§. 14. Compescendi praeterea monitione praemissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, praedicatorum quaestuarios a praedicationis officio, quod ad ipsos nullatenus pertinet, quorum interest tantum charitativa subsidia simpliciter petere, ac indulgentiam, si quam forte habent, exponere, liberam vobis & singulis vestrum concedimus auctoritate praesentium facultatem.

§. 15. Caeterum si forte, quod non credimus, aliqui cujuscumque conditionis, huic negotio vobis commisso se opponere, seu illud praesumpserint aliquatenus impedire, ut non possit procedi in eodem: imo nisi requisiti, illud foverint, & juxta officium & posse suum, singuli joverint studioso, contra eos tanquam contra haereticorum fautores & defensores, secundum sanctiones canonicas, freti eadem auctoritate intrepidè procedatis. Nos enim nihilominus ad reprimendam tam superbam, & perniciosam audaciam, & omnino confundendam, in illos gladium Ecclesiasticae potestatis acriter exercemus, & Reges & Principes, aliosque CHRISTI fideles, sive pro Terrae sanctae succursu, sive alias pro CHRISTI servitio Crucis charactere insignitos, necnon & caeteros Catholicos, prout expedire viderimus, invocabimus contra eos: ut caelum & terra adversus detestabilem temeritatem ipsorum pariter moveatur. Denique ut circa praemissa plenè vobis & singulis vestrum coërcicionis expedita & inviolabilis adit auctoritas, volumus, ut ea omnia viriliter exequamini, invocato si opus fuerit auxilio brachii saecularis, contraditores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo.

§. 16. Non obstantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis, quibuscumque personis, cujusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis, vel Ordinis, & praesertim Cisterciensium, Praedicatorum, Minorum, seu Eremitarum, sive Communitatibus, vel Universitatibus Civitatum & locorum, specialiter, vel generaliter, sub quacumque verborum expressione vel forma, à memorata Sede concessis, vel in posterum concedendis, etiam si dicatur in illis, quod eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegio-

Bullar. Mag. Tom. I.

rum, vel indulgentiarum ipsorum nequeat derogari, & illis maxime privilegiis & indulgentiis, quibus ab ipsa Sede concessum est aliquibus, seu conceditur deinceps, quod excommunicari, vel ipsorum terrae supponi non possint Ecclesiastico interdicto: aut quod Praedicatorum, vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, sive denuntiationes sententiarum excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, auctoritate literarum Apostolicarum minime cogi possint, nisi de ipsorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis super hoc à dicta Sede concessis, eadem habeatur in eisdem literis mentio specialis (cum ex huiusmodi, vel aliis privilegiis nullum vobis in tantae pietatis negotio velimus obstaculum interponi, & constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. Viterbii 15. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 1.

D. P. A. T. de 20. Martii.

Canonizatio S. Richardi Episcopi Cicestrensis in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione suae festivitatis pro die 3. Mensis Aprilis.

III.

VRBANVS PAPA QVARTVS, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Praepositis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos litera ista pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Primum.

Exultet Angelica turba Caelorum, exultent divina mysteria, summi namque Regis victoria, & salutaris suae passionis effectus in humani relucet generis creatura. Exultent in gloria Sancti, & in suis letentur cubilibus de novo Caeli concive, qui habitator dum domus luteae terrenum fundamentum habentis, post carnem cum vitiis, mundum cum deliciis superatum, post habitum de hoste antiquo triumphum, corporis ergastulo resolutus, factus compatriota caelestium, caelesti quiescit in patria, sydereas incolit mansiones. Exultet Mater Ecclesia novae prolis fecunditate jucunda, cujus meritis fidem Catholicam supra firmam petram stabili firmitate firmatam, claris inspicit elatere prodigiis, & signis insignibus insigniri, quibus fallaces haereticorum confutatur fallaciae, ludaeorum confunditur obstinata protervia, inexcusabilis ignorantia paganorum, omni prorsus excusationis velamento frangatur. * Anglia prorumpat in jubilum, & celebri memoria se virum produxisse meditetur angelicum, consortem gloriae Angelorum. Exultet & gaudeat Cicestrensis Ecclesia, quae tantum meruit habere Pastorem, qui eam vivus salutaribus instituit monitis, laudabilibus instruxit exemplis, moriens favore munit apud homines, intercessionibus protegit apud Deum. Gaudens igitur & exultans cum jucunditate, commemoret se illum in terris habuisse patronum, cujus in caelo patrocinio communitur. Plaudant & jubilent profusus cuncti Christicolae gaudiis, dum passionis hujus saeculi ad aeternam considerant gloriam profecisse, ut temporalibus poenitentiae affectu, aeternis gaudiis potiuntur, dum mundi, mundanorumque contemptum, ad aeternae hereditatis participium convalescere intuentur, ut terrena spernentes, superna participant, & fiant CHRISTI Domini coheredes. Plaudant itaque manibus, exultationis voce jubilent, plausus exultet operum, jubilet vox psalmodum, piis plaudant manus operibus, orationum devota tripudia voces sonent, resonent cymbala bene sonantia, labia cordi concinna, Cocors concetper harmonia, cor amet, lingua clamer, manus operetur intanter. Laeti diem agat laetitiae, plebs & clerus ex immensitate gratiae, mensuram laudis & laetitiae metiantur. Laudent igitur Dominum secundum multitudinem infinitae suae magnitudinis sine fine.

* instruat.

§. 1. Laudent eum in veneranda memoriae B. Richardo quondam Episcopo Cicestrensi mirabilem, quem ipse sua immensa bonitate, virtutum operatione mitificans, & gratia sanitarum, sic immensis illustravit miraculis, quod in diversitate graduum sui status, in gratia & gloria gradatim ascendit. In subjectionis namque statu

Exultatio universalis in B. Richardo Episcopo Cicestrensi virtutibus ornato, & miraculis clara.

quasi stella matutina promicuit in medio nebulae, dum in ipsa juvenilis aetatis ignorantia, innocentiae firmato vestigio, imitando vixit exemplo. In Praelationis gradu quasi luna in diebus suis plena resplenduit, potius de virtutum crescentibus meritis incrementa suscipiens, quam de auctae gloria dignitatis. Post felicem verò transitum de hac vita, quasi Sol resurgens, sic ipse in templo Dei resulsit, dum signis evidentibus, quasi radiantibus Solis radiis coruscavit. Felix principium feliciori continuatum medio, felicissimo meruit sine concludi, cuius vitalis exitus debebatur. Sic debuit ei largitor bonorum omnium praesentis curricula vitae decurrere, ut mundo moriens ipsi Deo feliciter vivere mereatur. Cuius vitam, per quam verae vitis palmes effectus, vivit aeterna plantatus in vita. Cuius processum, per quem sibi ad caeleste palatium misericordiarum Pater paravit accessum, cuius miranda miracula, quibus miraculose per ipsius merita dominantium Dominus suam mirificavit Ecclesiam, ad suae laudis praeconium, ad instruendum novis propugnaculis Christianae religionis aedificium, ad praesentium & futurorum instructionem & gaudium, grato compendio, gratia divina favente sermone, compendiosus sermo perstringet.

Continentia in cursu sua inventuris.

§. 2. Hic nempe à primæve juventutis suae primitiis, Ducis illius ducatu deductus, illius Regis rector & directus regimine, in cuius cellaria ipsum sequens, ipsi obsequens, semper optavit anxius, & tandem obtinuit, ut credimus firmiter, gloriosus introduci. Vacans studiose virtutibus, virtutum Domino votivè reddidit vota sua omnia, quae juvenilis aetas perniciose solet amplecti, velut in annota iam constitutus aetate, discretam maturitate devitans. Continentia studuit, adolescentiae ac juventutis vias incertas, adeo impolluto nixus calle transire, quod famam suam ab omni contagii carnalis infamia servavit illaefam.

Cessio oblatio à fratre primogenito Regni ad conjugale consortium nobilis puellam invitante.

§. 3. Quin etiam à fratre primogenito per grati obsequii eius inducto gratiam, non seducto per alicujus caliditatis astutia, cum oblatione cedendi patrimonii, quod secundum morem patriae idem frater totaliter obtinebat, invitatus ad conjugale cujusdam nobilis puellae consortium, Mundi hujus corde immundis declinatis illecebris, ut in sortem Domini cederet, cessit hujusmodi cessione, & animam suam firmo proposito caelesti sponse desponsans, sponsae terrenae sponsalia sponte sprevit, ad castitatis aspirans privilegiū, non execrans carnalis matrimonii Sacramentum. O negotiatio provida, o utilis & ingeniosa mercatio, terrena pro caelestibus commutavit, transitoria pro mansuris, temporalia pro aeternis. Contempsit temporale patrimonium, ut particeps fieret hereditatis aeternae. Carnalis conjugii voluptates appetentibus anxias, satietatis poenitudine plenas, abortivit, ut immaculati thori delicias, desiderantibus suaves & placidas, fruentibus gratas & avidas, obtineret.

Administratio Archiepiscopatus Cantuariensis, dum illum B. Edmundus obtinebat.

§. 4. Et ut eo plenius in incepta negotiatione proficeret, quo uberius scientia & virtutibus impletur, impendit studio sollicitas operas, virtutibus se virtuose devovit. Et quia vas novum, animum scilicet peccatorum maculis non infectum, vero attulit Elyseo, ipse sapientiae sal misit in illud, ipsumque virtutibus, ac famae nitentis oleo adeo fecundavit, quod proficiens praecoxstantis suis in literarum scientia, in tantum virtutibus profecit & fama, quod inter ceteros, imo cum ceteris, B. Edmundus tunc Cantuariensis Archiepiscopus, currens in scientiae suae praeconio, & laudabilis conversationis odore, ipsum in participem singularis familiaritatis, & ad officium Cancellariae Cantuariensis assumpsit. Cumque datam illi à Domino gratiam, pleniorum exolveret familiaris experientia, quam vulgaris fama promiserat, circa totius Archiepiscopatus administratione ipsius ministerio utebatur. Ipsum suam dexteram reputabat, fidem sui pectus consilii, fidelem ministrum justitiae, ac eruditam linguam fructuosae doctrinae. In his autem, & aliis inferioribus administrationibus suae curae commissis, Vir Dei divina ipsium prosequente gratia, taliter ministravit, quod in veracitate sermonis, censura justitiae, mansuetudinis lenitate, humilitatis cultu, omnibus se amabilem exhibuit, omnibus uti compaspetes auxilio, divites consilio reso-

aliis excipere.

vendo: In iis quasi stella matutina resplendens, suis crescentibus meritis in plenae lunae claritatem excrevit. Licet enim soleant interdum virtutes tepescere, & otio cedere desideratae dignitatis culmine accedente, dum student aliqui vivere quietius, & persistant in optata & obtenta dignitate diutius, in isto tamen cum altioris gradus incremento creverunt.

§. 6. Ipse namque vocatus ad regimen Ecclesiae Cantuariensis, factus est solito longè magis vigil ad curam, non segnis ad opus, suavis ad mores. Ex tunc fuit pauperum cura major, habitus abjectior, gestus & affatus humilior. Ex tunc ipse in persecutionem perpeffione fortior, in libertatis Ecclesiasticae defensione constantior, in Justitiae censura inflexibilior, in oratione ferventior, in eleemosynarum largitione profusior, in proprii corporis castigatione rigidior, distinctior in observantia disciplinae, in carnis & spiritus lucta prudetior. Horum colluctatione frequenter in ipsa luctatus, prudenter attendit, studuit lucrari prudenter, carnem coegit servire spiritui, abjecit ancillam & filium ejus, carnem & carnis incentiva prosternens vigiliis, quas spreto cubili pervigil observabat, refocillavit spiritum, pavit jejuniiis, multa orationum assiduitate nutritiv. O virum industrium, o circumspedi athletae prudentiam! Carni arma debilitationis imposuit, ut armis fortitudinis spiritus armaretur. Illi dedit arma terrestria, ut spiritus arma caelestia comodius toleraret. Ut enim carnis carie caute careret effectu verè Mardocheus effectus, ipsius & nomen & omen assumpsit, dum nominis interpretatione implevit, impudentis carnis factus amara contritio, & ipsam amare conterens impudentem. Posuit enim vestimentum ejus cilicium, & ipsius stimulos corrigiae ligneis & ferreis pungente stimulis, se nudum comprimendo repressit, loricaeque superinductus, arma macerationis adjecit. O pugnantis cauta sagacitas, sagaxque cautela; o dolo bone in hostem. Sic amavit adversarium, ut armis debilitaret armatum, cum debilitato secure confingeret, in conflictu quietius vinceret, de armato virtuosius obtineret. Haec miranda, haec laudanda belli victoria, non in exercitus multitudine, sed de caelo veniens fortitudo. Hoc opus illius, in cuius conspectu non est differentia in multis liberare vel paucis. Hoc opus illius, qui docuit lucernam accensam non poni sub modio, sed Candelabro superponi. Hoc illius opus, qui quod verbo docuit, opere in B. Richardo complevit. Ipse enim pater luminum, qui edidit per tenebras mundi hujus in suo lumine ambulare, in ipso meritorum lucernam accendit, ipse illam candelabro mirabilium operum superimposuit, ut per clara merita, quasi Luna resplendens, tandem per miraculorum evidentiam in Solis fulgorem proficeret, & quasi Sol in templo Christianae fidei resfulgeret, nec laterent in abditis tantae opera claritatis, quae idem summus opifex per eum non solum cum ipso regnantem, sed etiam adhuc, licet praeter carnem, tamen in carne viventem, dignatus est mirabiliter operari, patientibus ad beneficium, videntibus & audientibus ad mirandum imitationis exemplum, & proficiendi doctrinam. Quorum de multis aliqua, onerosae multitudinis vitandae gratia, brevis series referabit.

Blasphemia Episcopum & regnum Ecclesiae Cantuariensis.

Multitudo panis refectio pauperum.

§. 7. Quodam liquidem edulitatis tempore ad eisdem B. Viri eleemosynam inopinata concurrente inopum copia, panem qui ad nonaginta refectioem pauperum, distributione solita aestimatus, occurrentis multitudinis vix parti minime concurrebat in numero, vivus panis qui de caelo descendit, ad ipsius benedictionem abundare fecit in tantum, quod praeter aestimationem astantium, refectis abundè ferè tribus millibus pauperum, consuetas recipientium portiones de supernae abundantia pietatis superabundaverunt partes, quae secundum eandem distributionem, centum adhuc pauperes refecissent.

Praedictio sui obitum.

§. 8. Hic resolutionis sui corporis tempore propinquante, per plures dies ante horam mortis certam, licet ipsa nihil incertius, facti subsecuta veritate dictu certificant, praedixit.

Nitor certis post obitum.

§. 9. Post cuius transitum, corpus ipsius antea gravatum vigiliis, terra duritia, in qua frequenter solebat decubare, contractum, jejuniiis maceratum, macerationibus multis afflictum, praeter humanum morem nitidissimum apparuit, ut probaretur praefectis talibus non oppressum, sed potius expositum.

§. 10. Ad ipsius invocationem, contractus cujus membra naturaliter gressui ministrantia, ita totaliter plurimum annorum paralysis inveterata contraxerat, ut eisdem membris huius ministerio ineptis redditis, nulla omnino daretur gradiendi facultas, ille cujus mira sunt opera, subito membris ipsis in solitam virtutem erectis, in liberi gressus libertatem erexit.

§. 11. Aniquatas fistulas plurimum ossium extractione concavas, & sine spe sanitatis stillantes sanie, eisdem sancti meritis, ulceribus etiam repente sanatis, divinæ pietatis affluentia desiccavit.

§. 12. Tres mortuos, quorum unum currentis curtus per medium rota compreserat, reliquos verò febris extinxerat, ille qui mortem moriendo destruxit, precibus sub eisdem porrectis nomine inclinatus, suscitavit ad vitam.

§. 13. Et quod non est prætereundum silentio, sed solemnè vulgandum gaudio, in humanum corpusculum è vestigio inhumandum, utpote de corpore matris natum exanime, de utero transferendum ad tumulum, ejus invocato nomine, animam viventem, animarum creator infudit.

§. 14. Sanè iis & aliis miris operibus Sancti huius astruentibus sanctitatem, & Christianæ Fidei veritatem miraculorum lingua loquente, concurrunt undique populus, crevit devotio, laudatur Dominus de salutaribus gratiis, salutis auctori gratiæ referuntur. Invaluit super his fama communis & celebris in auribus felic. record. Alexandri Papæ prædecessoris nostri, de Anglorum tabernaculis vox exultationis & salutis intonuit. Ad ipsum charissimi in Christo filii nostri N. Regis Illustris, Prælatorum, & aliorum Magnatum Angliæ, supplicationis humilis instans clamor ascendit, prædecessoris ipsius auctoritate, inquisitionem fieri super prædictis obtinuit. Nos, & fratres nostros, per Prælatos, Religiosos, Comites, Barones, & alios fide dignos in inquisitione ipsa probata veritas, & auctoritate nostra, primo per Ven. fratrem nostrum N. Episcopum Tusculan. ac demum per Nos & eosdem fratres diligentè examinatione discullâ, de Sancti ejusdem vita mirabili, miraculis & meritis gloriosis instruxit.

§. 15. Exulter itaque Cælum laudibus, resultat terra gaudiis, & huius Sancti solemnè læto concentu concinnat populus Christianus. Molliatur duritia Judæorum, paganorum ignorantia instruat, sileant hæreses, hæreticorum dolosa labia conticescant, nec moliantur amplius dolosæ vulpeculæ religionis Christianæ segetem caudis ignitis, & dolosis fraudibus demoliri. Virtutem vereantur Ecclesiæ tanti ac talis & similibus patronorum defensione munitæ, nec ipsorum præsumptuosa temeritas de cætero in ipsam præsumat insidias, evidentium operum, & signorum propugnaculis tantis instruatam: signis saltem evidentibus acquiescant, qui in veri dogmatis testimoniis non quiescunt. Operibus saltem credant, qui pertinaciter evangelicæ doctrinæ non credunt. Avertantur ab errorum inviis, veritatis convertantur ad viam, ut in Domini veritate directi, rectius huius B. Viri vias Fidei & operis vestigiis investigent, ipsamque sequi studeant, qui ambulans in via immaculata, Domino fideliter ministravit.

§. 16. Cæterum quia sicut de ipso pro certo tenet concepta ex his certa & indubitata credulitas, Rex cælestis sic eum honorari decrevit in cælis, ut æternæ claritatis lumine quasi regis vestimētis amictus, & sempiternæ gloriæ diademate decoratus, sedi supernæ quietis insideat; decet ut nostro ministerio per omnem Christiani cultus ambitum vehiculo debite venerationis incedens, profusis per orbem gaudiis, & effusis undique laudibus honoretur in terris. Propter quod de fratrum eorundem, ac Prælatorum omnium, apud Sedem Apostolicam existentium, unanimi consilio, & concordæ consensu, in festo B. Vincentii XI. Kalendas Februarii eum hostis humani generis, carnis & mundi victorem, Sanctorum Catalogo cum celebri gaudio duximus adscribendum.

§. 17. Ideoque Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus 3. Non. Aprilis (quo utique die ipsius beatus spiritus de vitæ præsentis exilio transivit ad

patriam, & mundi huius egressus tenebras, ac luminis abyssum ingressus, ad inaccessible lucem accessit, ipsam foelix habitans, & habetur foeliciter ab eadē) celebratè ejus festa celebria, modulatis vocibus & cordibus, annis singulis celebretis, & à vestris faciatis subditis celebrari, ut eundem gloriosum Confessorem & inclytum venerantes in terris, sentiat intercessorem assiduam, & defenforem perpetuum in excelsis.

§. 18. Ut autem ad venerabile sepulchrum ipsius, eo affluentius quo utilius, confluat populi multitudo, & colatur solemnè ejusdem Confessoris veneranda solemnitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum devotione ad illud in die solemnitatis ipsius accesserint, ejus implorando suffragia, singulis annis quibus illuc venerint, de Omnipotentis Dei misericordiâ, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum, & quadraginta dies, accedentibus autem ad prædictum sepulchrum infra eisdem festi quindenam, quadraginta dies de injuncta eis pœnitentia, misericorditer relaxamus.

Dat. Viterbii, 10. Kal. Martii, Pont. nostri anno 1.

Inquisitores hæreticæ pravitatis, & eorum Notarii, à quocumque Officiali Sedis Apostolicæ delegato, non possunt excommunicari, suspendi vel interdici, absque eisdem Sedis licentia speciali.

Hoc idem rescript. edidit Alex. IV. die 26. Sept. 1260. quod tamen uti minus necessarium præsermissi.

Scias quod nec ipsi Papæ Officiales ab Inquisitoribus possunt excommunicari, &c. ut habetur in extravag. Joan. XXII. Cum Matthæus. Et vide etiam Pii IV. constit. 67. Romanus. Ibi etenim Inquisitoribus Sanctissimæ Inquisitionis Urbis datur amplissima facultas procedendi contra quoscumque.

VRBANVS EPISCOPVS, Editæ A.D. 1262. Seruum Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Regno & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustris Regis Aragonum, deputatis à Sede Apostolica, & in posterum deputandis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. NE Inquisitionis negotium, contra damnatam hæresim prudētæ vestræ commissum, impediri (quod absit) propter aliquorum astutiâ, vel etiam retardari contingat, vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut nullus Sedis Apostolicæ delegatus, vel subdelegatus ab eo conservator, aut etiam executor à Sede Apostolica deputatus eadem, seu etiam deputandus, in vos, vel quatuor Notarios, sive scriptores vestros, super his vobis fideliter obsequentes, quandiu in prosecutione huiusmodi negotii vos & ipsi fueritis, possit excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti sententiam promulgare, absque speciali mandato prædictæ Sedis, faciente plenam & expressam de hac indulgentia mentionem.

§. 2. Decernentes irritum & inane, si secus fuerit attentatum.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. apud Mont. Flaconē, ii. Nō. Aug. Pont. nostri an. 1.

Exemptiones & immunitates Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Hanc approbavit Congregationem Cælest. III. ut supra in ejus constit. Religiosam. Et privilegia concessit Pont. iste infra in constit. seq. & Sixt. V. in constit. 85. Dudum.

§. 10. para-
§. 11. significatio
§. 12. §. 13. §. 14. §. 15. §. 16. §. 17. inque fo-
die 3.
die cele-
in juber.

* Habent.

Indulgentias
quædam eius
sepulchrum
visitantibus
largitur.

Dat. P. A. 1.
die 22. Apr.

IV.

1262.

Inquisitores
& eorum No-
tarii non ex-
communican-
tur sine li-
centia Sedis
Apostolicæ.

Decretum
irritans.

Sanctio pa-
nalis.

Dat. P. A. 2.
die 4. Aug.

URBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monasterii Montis Virginis ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Avelanensis diocesis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Cum à nobis petitur quod iustum & honestum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii ad debitum perducatur effectum.

Alex. iij. ex. prius à iurisdictione aliorum concessit. Et etiam hic Pont. concedit. Tu vide Bul. Leo. X. num. 11. Et Conc. Trid. sess. 25. c. 11. Clem. VIII. 1095. 39.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, Privilegium Alexandri Papæ fel. mem. antecessoris nostri, in quo liquiddo cognoscens quod dictum canobium cum omnibus Ecclesiis & locis suis subditis, nullo mediante ad Romanam Ecclesiam pertineret, & quod non licet alicui Archiepiscopo sive Episcopo, vel alii Ecclesiastica personæ eidem Monasterio & eius Ecclesiis excommunicationes, & suspensiones indicare, ut fratres illic Domino servientes ab omni potestate & iurisdictione, ac dominio Archiepiscoporum, & Episcoporum, sive aliarum personarum liberi, Ecclesiæ Romanæ libertatis gratia potirentur. Et licet non habeatur in eo mentio diocesis Episcopi, in cuius diocesi dictum Monasterium est fundatum, & de solutione canonis debiti ipsi diocessano Episcopo, sive alii cuicumque Ecclesiasticæ personæ ab ipso canobio, vel Ecclesiis & locis ipsi canobio subditis, eo non obstante, auctoritate Apostolica, & speciali privilegio, vos & Ecclesias, & loca ipsi canobio subdita ab onere præstationis, & exsolutionis cujuslibet canonis liberamus, & eximimus: volentes vos multa libertatis prærogativa gaudere, & soli Romanæ Ecclesiæ censuales existere, pro indicio perceptæ libertatis ab Apostolica Sede, prout contineri cognovimus tenore dicti privilegii, quod sine reprehensione Bullæ, chartæ vel literæ apparebat.

Alia quoque immunitates confirmat.

§. 2. Et omnes immunitates & libertates à Romanis Pont. prædecessoribus nostris, vobis vel Monasterio vestro concessas, Necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis Christi fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monasterio vestro indultas, sicut ea iuste & pacifice obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio auctoritate Apostolica concedimus, & confirmamus, & præsentis scripti patrociniis communimus.

Sanctio penultima.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, concessionis, & indulgentiæ infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Dat. apud Urbem Veterem, 5. Id. Januariæ, Pontificatus nostri anno secundo.

VI. Privilegium Abbatis Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, utendi mitra, baculo, benedictione solemnî, & aliis Pontificalibus.

Congregationem istam approbavit Celest. III. ut supra in eius const. 3. Religiosam, ubi notavit.

URBANVS EPISCOPVS, &c.

Exordium. Ecclesia Romana velut circumspècta mater & provinda, nonnullas Ecclesias tanquam filias prædilectas majoribus effert honoribus, munere prævenit gratiæ potioris, & gratioribus insignit titulis dignitatum, ut sicut venustatis & sapientiæ filie, in matris obedientiam & reverentiam semper promptæ habeantur, ferventes, & studiosæ ad ipsius servitium, beneplacita & mandata.

Causa huius privilegii.

§. 1. Cum igitur Monasterium vestrum, utpote, sicut à fide dignis accepimus, pia religione conspicuum, & à fidelibus populis illatum partium venerabiliter frequentatum, ac prospectum ipsius, ex prærogativa specialis di-

lectionis & gratiæ, sinceritatis brachiis amplexamur. Vestris propter hoc honoribus & utilitatibus libenter intendimus, sperantes vos haberi deinceps in Apostolicæ Sedis obsequiis, ex impensis vobis acceptioribus ab ea beneficiis, honoris & gratiæ promptiores.

§. 2. Nos itaque ob devotionem B. Mariæ Virginis gloriosæ, in cuius honore dictum Monasterium est fundatum, vestris supplicationibus inclinati, ipsum mitræ, baculi, annuli, sandaliorum, chirothecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictione solemnî ad populum, ordinatione minorum ordinum, indulgentiam quadraginta dierum, benedicere etiam calices, & omnia alia ornamenta Ecclesiastica, & cognoscere de matrimonio inter vassallos, in quibus habetis spiritalia, tibi fili Abbas, & successoribus tuis in perpetuum, (quos potioribus insigniis intendere cupimus, dummodo tibi, & eisdem successoribus sit, more ac modo debito, munus benedictionis impensum, & te ac eos constet existere Sacerdotes) auctoritate præsentium concedimus de gratia speciali.

Privilegium mitræ, baculi, annuli, sandaliorum, chirothecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictionis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Sanctio penultima.

Dat. apud Urbem Veterem, 2. Id. Septemb. Pontificatus nostri anno tertio.

Dat. P. A. 2. die 21. 1263.

Institutio secundæ Regulæ Ordinis Sororum S. Claræ nuncupatarum, sive mitigatio primæ Regulæ à B. Francisco pro eiusmodi Sororibus traditæ.

VI

Primam ejusdem B. Francisci Regulam pro istis Sororibus, approbavit Innocent. IV. ut supra in eius const. 12. Solet, ubi videas alia qua notavit. Vnum addo, quod hisce temporibus Moniales frequenter hanc secundam quam primam regulam profitentur.

URBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis in Christo filiabus Universis Abbatissis & Sororibus inclusis, Ordinis S. Claræ: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1263.

Beata Clara, virtute clarens & nomine, gratiæ divini inspiratione præventa, & almi Christi Confessoris B. Francisci exemplis laudabilibus informata, ac salutaribus instituta doctrinis, ut se mundam Domino conservaret, Mundi hujus contemptis opibus, operibusque vitatis, religiosè vivere sapienter elegit, & habitu Sacræ religionis assumpto, arctam viam mandatorum Domini, quæ gradientes in ipsa ducit ad vitam, dilatato corde cucurrit. Hanc petram Christus lapidem esse voluit, in vestri Ordinis structura primarium. In ipsa evidenter ostendit, quod in hujus structura sibi complacuit. Eam siquidem sanctitatis erexit in titulum, ut quæ munditiæ vitæ claruit, celebritate clareret, ac eundem vestrum Ordinem, qui sanctum & laudabile sumpsit in eius persona principium, ipsius quasi constituentis siq sapienter approbatæ patrônæ merita, in venerabilem venerandumque probarent.

B. Clara dinemur S. Franciscus ex regulâ eo tractat firmavit.

§. 1. In hoc autem Ordine, vos & alias ipsum profitescentes, sub nominationum varietate, interdum Sorores, quandoque Dominas, plerumque Moniales, nonnumquam pauperes inclusas Ordinis S. Damiani contigit hætenus nominari. Vobisque, sub horum & aliorum diversitate nominum, diversa privilegia, indulgentiæ, ac literæ à Sede Apostolica sunt concessa, & tam à sceleric. recordat. Gregorio Papa prædecessore nostro, tunc Ostiensi Episcopo, & vestri Ordinis curam gerente, quam aliis, variæ datæ sunt regulæ & formæ vivendi, quarum observantiis se vestrum aliquæ solemniter obligavere.

Quæ sunt diversimodè nominata fuerunt utique venditio nulla de.

§. 2. Propter quod, dilectæ in Domino filie, fuit nobis humiliter supplicatum, ut eundem vestrum Ordinem curare

Supplicatum itaque curare

curatemus, certi nominis titulo insignire, vosque ab h-

§. 3. Nos itaque decens arbitantes & congruum, ut idem Ordo vester, qui ut præmittitur, in B. Clara felicia suæ institutionis sumplis auspiciis, cujusque (ut firmiter credimus) apud Deum meritis & intercessione protegitur, & apud homines laudibus attollitur, & favoribus ampliatur, ejus insigniatur & nomine, ipsum de Fratrum nostrorum consilio de cætero decrevimus Ordinem S. Claræ uniformiter nominandum.

§. 4. Statuentes quod immunitates, libertates, privilegia, indulgentiæ, ac literæ quæcumque vobis, seu eidem Ordini à præfata Sede sub quacumque nominatione concessa, id robur obtineant firmitatis, & ita per omnia ipsis uti possitis, ac si à principio hujus nominis titulo, & sub hac nominatione fuissent.

§. 5. Ut autem bene & jucunde habitetis in unum, nec sub prædictarum observantiarum differentia ac modo vivendi, videamini differentes, sed ambuletis in domo Domini cum consensu. Nos inspectis omnibus regulis prædictis & formis, ac specialiter illam, quam præfatus prædecessor tunc Ostiensis Episcopus vobis dedisse cognoscitur, diligentius attendentes, regulam sive formam vivendi præsentibus annotatam, vobis & iis quæ vobis successerint, de eorundem Fratrum consilio, præsentium tenore concedimus, & etiam confirmamus, in singulis Monasteriis vestri Ordinis perpetuis temporibus observandam, illas ex vobis, quæ ipsam regulam sive formam per nos vobis concessam & confirmatam, professæ fuerint, ab omnibus aliis regulis, formis & votis præmissis, de Apostolicæ potestatis plenitudine absolventes.

Quæ Regula talis est.

C A P. I.

Omnes quæ sæculi vanitate relicta, religionem vestram assumere voluerint & tenere, hanc eas legem vitæ & disciplinæ oportet & convenit observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate sub clausura.

C A P. II.

Omni namque tempore vitæ suæ hanc vitam profitentes, clausuram manere firmiter teneantur, infra murorum ambitum, ad intrinsecam clausuram Monasterii deputatum, nisi forsitan (quod absit) superveniret inevitabilis & periculosa necessitas, sicut exustionis ignis, vel incurfus hostilis, seu alicujus hujusmodi, quæ dilationem nullo caperet modo, ad egrediendi licentiam postulandi. In quibus casibus transferant se Sorores ad locum alium competentem, in quo quantum commode fieri poterit, clausuram morientur, quousque eis de Monasterio sit provisum, & propter hujusmodi necessitatis evidentiam, nulla eis conceditur licentia vel facultas, extra prædictam clausuram ulterius exeundi, nisi forte de mandato, vel auctoritate Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, cui à Sede Apostolica generaliter fuerit iste Ordo commissus, ad aliquem locum aliquæ mitterentur, causa plantandi vel ædificandi eandem religionem, vel reformandi aliquod Monasterium ejusdem Ordinis, seu causa regiminis, aut correctionis, aut alicujus valde evidentis & gravis dispendii evitandi, vel nisi de ejusdem Cardinalis mandato aut auctoritate, Monasterio primo rationabili causa relicto, totus Conventus ad Monasterium aliud se transferret. Possint autem in singulis Monasteriis recipi aliquæ, licet pauca, sub servitium nomine, vel fororum, ad hujusmodi observantiam professionis adstringendæ, præterquam ad articulum de clausura, quæ de mandato vel licentia Abbatissæ, interdum poterunt egredi ad negotia Monasterii procuranda. Morientes vero, tam Sorores, quam Servitiales hujusmodi, infra Claustrum, prout convenit, tumulentur.

C A P. III.

Omnibus hanc religionem assumere cupientibus, quæ fuerint admittendæ, priusquam habitum mutent, & religionem assumant, dura eis & aspera proponantur, per quæ itur ad Deum, & quæ secundum hanc religionem necesse habuerint firmiter observare, ne de ignorantia

postea se excusent. Non recipiatur aliqua, quæ vel longiori ætate, vel infirmitate aliqua, vel fatua simplicitate ad hujusmodi vitæ observantiam insufficientis, & non idonea censeatur, nisi forte cum aliqua interdum causa rationabili exigente, de mandato, vel auctoritate d. Cardinalis aliquid fuerit dispensandum. Per tales enim status & vigor religionis sæpius & dissolvitur & turbatur: unde in personis recipiendis diligenti studio & cautela debet hujusmodi occasio devitari. Abbatissa nullam propria auctoritate recipiat, sine consensu omnium Sororum suarum, vel ad minus duarum partium earundem. Omnes vero ex morte intra claustrum receptæ, tonsis crinibus, citius deponant habitum sæcularem. Quibus deputetur magistra, quæ eas informet regularibus disciplinis. Ad tractatus quoque Capituli infra annum nullatenus admittantur. Completo vero unius anni spatio, si ætatis legitimæ fuerint, professionem in manibus Abbatissæ coram Conventu faciant in hunc modum. Ego Soror N. promitto Deo & Beatissimæ MARIÆ semper Virgini, & B. FRANCISCO, & B. CLARÆ, & omnibus Sanctis, & tibi Domine Abbatissæ, vivere sub regula à D. Urbano Papa Quarto Ordini nostro concessa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, sine proprio, & in castitate, & etiam secundum quod per eandem regulam ordinatur sub clausura. Idem similiter profitendi modus in Servitiales, vel Sororibus, quæ de licentia Abbatissæ egredi possunt exterius, præter articulum de clausura, per omnia observetur.

C A P. IV.

Omnes Sorores communiter capillos suos usque ad aures certis temporibus tondent in rotundum. Et unaquæque soror præter cilicium, si voluerit, vel staminetum, duas tunicas, vel etiam plures, secundum quod visum fuerit Abbatissæ, habere valeat, ac mantellum post collum hinc inde connexum: & hæc indumenta sint de panno religioso, & vili, tam pretio, quam colore, juxta diversarum consuetudinem regionum, nimia brevitate vel longitudine non notanda, ut & in operiendis pedibus debita servetur honestas, & curiosæ longitudinis superfluitas penitus evitetur. Tunica quoque superior, sit tam in manicis, quam in busto, latitudinis & amplitudinis congruentis, & habitus exterioris honestas intrinsecè attestetur. Habeant & scapularia sine capitulo, de vili & religioso panno, vel staminea, amplitudinis & longitudinis condacentis, sicut uniuscujusque qualitas exigit, vel mensura: quibus induantur quando laborant, vel tale aliquid agunt, cum mantellos congruè gestare non possunt. Possint etiam sine ipsis esse aliquando, si visum fuerit Abbatissæ, cum forte per calorem nimium vel aliquid aliud, eis gravia multum fuerint ad portandum. Coram extraneis tamen hujusmodi utantur scapularibus cum mantellis. Tunica quoque superiores, scapularia, & mantelli, coloris omnino albi vel nigri aliquatenus non ferantur. Pro cingulo autem chordam postquam professæ fuerint, habeant minimè curiosam. Vittis aut velis de panno communi omnino albis, non tamen pretiosis, aut curiosis, capita sua cooperiant uniformiter & honestè, ita quod frons, genæ & collum & gula sint (ut earum honestati & religioni convenit) cooperta, nec aliter coram extraneis personis audeant apparere. Habeant & velum nigrum, nec pretiosum, nec curiosum, extensum super capita, ita amplum & longum, quod ex utraque parte descendat usque ad scapulas, & retro parum ultra tunicæ caputium protendatur. Sorores vero novitiæ album velum ejusdem mensuræ & qualitatis debeant deportare. Servitiales autem Sorores pannum album non pretiosum aut curiosum, ad modum veli super capita sua deferant, tantæ longitudinis & amplitudinis, quod scapulas & pectus præcipuè cum exeunt, valeant operire.

C A P. V.

Omnes Sorores sanæ, tam Abbatissa quam aliæ, vestimenta & cinctæ jaceant in communi dormitorio, & quælibet per se lectum habeat ad invicem separatam. Lectus tamè Abbatissæ in tali loco dormitorii disponatur, quod tamè cæteros dormitorii lectos sine obstaculo, si commode fieri poterit, valeat intueri. A festo Resurrectionis Dominicæ usque ad festum Nativitatis B. Virginis, Sorores

De his agitur etiam in l. reg. cit. in rub. c. 2.

Habit. De hoc agitur in d. l. reg. c. 2.

Leclis & dormitorio.

tituli & nominatione ac vivendi forma ascriptione.

ergo P. O. Ordine Clara de vocavi ppi.

privilegia firmat.

regularum etiam et re- la sic in- panlam

la præ- tate sub- nunt. De nuntia, nuntate, nuntate.

clausura in caris- tis cas- tis serva- in hoc- nunt con- Pii V. Circa- nunt. 8. nunt. XIII. cum ibi

Admissionem ad nunt. & nunt. pro- sime.

Sorores dormiant post prandium usque ad Nonam, quæ voluerint. Quæ verò noluerint, oratione, seu meditatione divina, seu aliis piis quietis laboribus occupentur. Liceat autem unicuique habere factorem de fœno vel de palea, & cervical de palea aut lana, si culcitra religiofas cum lana habere nequiverint congruenter. Lampas insuper de nocte accensa semper in medio dormitorii habeatur.

CAP. VI.

Divini officii recitatione. Circa Officium mortuorum vide declaracionem in cons. 9. Leo. X. Cum si- cut. Et generaliter de di- vini. Offic. agitur sup. in d. 1. reg. 2.

De divinito officio, tam in die, quam in nocte Domino persolvendo, taliter observetur, quod hæc quæ legere & canere noverint, secundum consuetudinem Ordinis Fratrum Minorum, cum gravitate tamen & modestia, divinum Officium debeant celebrare. Illiteratæ verò dicant vigintiquatuor Pater noster pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet istarum horarum septem, pro Vesperis autem duodecim, pro Completorio septem. Qui modus in officio B. Virginis per omnia observetur. Pro defunctis dicant in Vesperis septem Pater noster cum Requiem æternam, pro Matutino duodecim, tempore quo Sorores literatæ faciunt Officium mortuorum. Quæ verò occasione rationabili non possent aliquando legendo dicere Horas suas, liceat eis sicut illiteratis dicere Pater noster.

CAP. VII.

Sacramentis recipiendis, tempore quo recipiunt, & personis à quibus recipi debent.

Ubi proprius fuerit Capellanus pro Missarum solemnibus & divinis officiis celebrandis, habitus & vita religiosus sit, ac bonæ famæ, nec juvenilis, sed maturæ & idoneæ sit ætatis. Ubi autem non fuerit proprius Capellanus, à quolibet bonæ famæ & honestæ vitæ presbytero Sorores Missam audire possunt. Pœnitentiam verò & alia Sacramenta Ecclesiastica à Fratribus Ordinis Minorum dumtaxat recipiant, vel ab eis recipiant, qui de mandato seu auctoritate Cardinalis, cui generaliter fuerit iste Ordo commissus, ea exhibendi potestatem habuerint, nisi forte in necessitatis articulo fuerit aliqua cõstituta, & copiam habere statum nequiverit prædictorum. Cum aliqua Sacerdoti de cõfessione loqui voluerit, per locutorium sola soli confessionem faciat Sacerdoti, & per illud eidem de his quæ ad confessionem pertinent, tunc loquatur. Confessionem autem regulæ omnes faciant ad minus singulis mensibus, & sic confessionem præmissa in sequentibus solemnitatibus, videlicet in Nativitate Domini, Purificatione B. Mariæ, in initio Quadragesimæ, Resurrectionis Domini, Pentecostes, in festis Sanctorum Petri & Pauli, S. Claræ, S. Francisci, & omnium Sanctorum, recipiant Dominici corporis Sacramentum. Si tamen aliqua Soror tanta fuerit corporis infirmitate detenta, quod ad locutorium commodè venire non possit, & necessitatem habuerit confiteri, vel Dominici corporis, seu alia recipere Sacramenta, exhibiturus hujusmodi, alba & stola & manipulo, cum duobus idoneis & religiosi sociis, vel uno ad minus, alba vel saltem superpelliceo vestitus, ingrediantur & morentur induti, & audita confessione, vel alio tradito Sacramento, sicut ingressi fuerint, sic egrediantur induti, nec morâ ibi faciant longiorem. Caveant etiam ut quandiu intra Monasterium fuerint, nullatenus ab invicem separentur, quin semper mutuo possint liberè se videre. Sic quoque se habeant in animæ commendatione. Porrò ad exequias circa sepulturam agendas, Sacerdos non ingrediatur Claustrum, sed exterius in Capella quod ad Officium pertinet, exequatur. Tamen si Abbatissæ & Conventui visum fuerit quod ad exequias debeat introire, modo suprascripto cum sociis intret indutus, & sepulta mortua, cum eis exeat sine mora. Si autem necesse fuerit ut ingrediantur aliqui ad fodendam vel ad aperiendam sepulturam, seu postmodum coapranda, & Abbatissæ & Conventui visum fuerit hoc expediens, propter imbecillitatem Sororum, sit Sacerdoti vel alicui alii ad hoc idoneo & honesto, cum uno socio vel duobus, licitum introire.

CAP. VIII.

Exo cilio apud Magistram, & in laboribus, cõmunionemque rerum omnium inter eas.

Si aliquæ juveniles, vel grandiores, capaces ingenii fuerint, eas instrui faciat, si sibi videbitur Abbatissa, magistram eis deputans idoneam & discretam, per quam tam in divinis officiis instruantur. Sorores verò & Servitiales, horis & locis institutis, prout ordinatum fuerit, utilibus & honestis laboribus occupentur, sub illa provi-

dentia, quod excluso otio animæ inimico, sanctæ inimico, sanctæ orationis & devotionis spiritum nõ extinguant, cui debent cætera temporalia deservire. Verum quia multitudini sub hujus religionis observantia congruè omnia debent esse communia, nec cuiquam licet aliquid esse suum, caveant sollicitè, ne occasione laborum hujusmodi, seu mercedis receptæ pro ipsis, cupiditatis vel proprietatis cuspis, seu notabilis specialitatis subrepat morbus.

CAP. IX.

Silentium continuum sic continuè ab omnibus teneatur, ut nec sibi invicem, nec alicui alii sine licentia eis loqui liceat, exceptis iis quibus magisterium aliquod, vel opus injunctum fuerit, quod non possit cum silentio exerceri, iis quidem simul loqui liceat de iis, quæ ad officium vel opus suum pertinent, ubi & quando, & qualiter visum fuerit Abbatissæ. Sorores tamè debiles & infirmæ, ac servientes eisdem, pro recreatione, ac ipsarum servitio, in infinitoria loqui possint. In duplicibus quoque festis, ac Apostolorum solemnitatibus, & aliis quibusdam diebus, quibus visum fuerit Abbatissæ, in certo loco ad hoc signato, ab hora Nona usque ad vesperam, vel aliqua alia hora competenti, loqui possint de Domino Jesu CHRISTO, ac solemnitate, ac piis Sanctorum exemplis, & de aliis licitis & honestis. Ab hora quoque Completorii usque ad Tertiam, exceptis Servitiales, extra Monasterium Abbatissa absque causa rationabili loquendi licentiam non concedat. In aliis verò temporibus atque locis, sic attēdat sollicitè Abbatissa de causa, ubi, & quādo, & qualiter Sorores licentiet ad loquendum, quod regularis observantia quæ non mediocriter à silentio, quod est cultus iustitiæ, dignoscitur, nullatenus relaxetur.

CAP. X.

Omnes autem studeant uti signis religiosi pariter & honestis. Sanè quādo aliqua persona religiosa seu secularis, vel cujuslibet dignitatis, alicui de Sororibus loqui petierit, nuntietur primitus Abbatissæ, & si ipsa concesserit, accedens ad locutorium, duas alias ad minus habeat secū semper, quibus jussit Abbatissæ, quæ loquentem videant, & audire valeant quæ dicuntur. Ad cratem verò loqui aliquatenus non præsumant, nisi præsentibus duabus ad minus per Abbatissam ad hoc specialiter deputatis. Caveant tamen sibi Sorores, quæ cum aliquo loqui habent, ne per verba inutilia inaniter se diffundant, nec etiam trahant in locutionibus moram longam. Hoc namque ab omnibus firmiter observetur, ut quando de confessione Sacerdoti interius infirma fuerit aliqua locutura, ad minus non loquatur, nisi cum duabus non longè sedentibus, quæ confitentem & confesorem videre possint, & ab eisdem pariter videri. Hanc autem loquendi legem & ipsa Abbatissa diligenter custodiat, ut omnino materia detractionis omnibus auferatur, excepto quod cum Sororibus suis, horis & locis competentibus loqui potest, sicut ei secundum Deum visum fuerit expedire.

CAP. XI.

Sorores autem omnes & Servitiales, infirmis exceptis, à festo Nativitatis Gloriosæ Virginis MARIAE, usque ad festum Resurrectionis Dominicæ, nisi diebus Dominicis, & die Nativitatis Domini, continuum servent jejunium: à Resurrectione verò Dominica usque ad festum Nativitatis B. Virginis, teneantur sexta feria jejunare. Omni quoque tempore, præter infirmas infirmitatis suæ tempore, ab esu carniū abstineant. Cum debilibus autem dispensare valeat Abbatissa, prout eorum debilitati viderit expedire. Ovis verò & calco, & lacticiis licitè possint uti, præterquam ab Adventu usque ad Nativitatem Domini, & à Dominica Quinquagesimæ usque ad Pascha, necnon & sexta feria, & jejunis ab Ecclesia generaliter institutis. Cum Servitiales tamen Sororibus circa prædictum jejunium, præterquam in Adventu, & sexta feria, possit Abbatissa misericorditer dispensare. Dispensare etiā possit circa prædictū jejunium cum adolescentibus, ac debilibus, & senili ætate confectis, prout earum debilitati ac imbecillitati viderit expedire. Sanè quoque Sorores jejunare non teneantur minutionis suæ tempore, quod in triduo terminetur, extra majorem quadra

De his etiam d. 1. reg. 2.

Silentium de servantiis. De hoc d. 1. reg. 2.

Loquendi modo supra.

Jejunio & abstinentia ac Abbatissæ facultati circa dispositionem.

quadragesimam, & sextam feriam, Adventum Domini, & jejunia ab Ecclesia generaliter instituta. Caveat autem Abbatissa, ne ultra quam ter in anno minutionem permittat communiter celebrari, nisi certa necessitas plus requirat, nec a persona extranea maxime minutionem recipiat, ubi commodè poterit evitare.

CAP. XII.

De infirmis verò cura & diligentia maxima habeatur, & secundum quod possibile fuerit & decuerit, in cibariis, quæ eorum requirit infirmitas, quàm in aliis necessariis, in fervore charitatis, benigne ac sollicitè eis per omnia serviat. Quæ infirmæ propriam habeant lectum, si unquam fieri potest, ubi à sanis maneant separatæ, ne illarum ordinem confundere valeant, vel turbare.

CAP. XIII.

In quolibet Monasterio unum tantum ostium habeant ad intrandum Claustrum & excundum, cum opportunum fuerit, juxta legem de ingressu & egressu positam in hac forma. In quo ostio nullum sit ostiolum vel fenestra, & istud ostium in sublimi quanto magis fieri poterit congruenter, ita quod ad ipsum per scalam levatoriam exterius ascèdatur, quæ scala per catenam ferream ex parte Sororum studiosè ligata, à Completorio dicto usque ad Primam sequentis diei, continuè sit suspensa, & tempore diurnæ dormitionis & visitationis, nisi aliud interdum evidens requirat necessitas, vel utilitas manifesta. Ad prædictum autem ostium custodiendum, aliquam talis ex Sororibus deputetur, quæ Deum timeat, sit maturæ moribus, sit diligens ac discreta, sitque convenientis ætatis, quæ unam ipsius ostii clavem sic diligenter custodiat, ut nunquam ea, vel ejus focia ignorante, ostium aliquando valeat aperiri. Reliquam verò clavem diversam ab illa, custodiat Abbatissa. Sit & alia æquè idonea ei focia deputata, quæ ejus vicem in omnibus exequatur, sicut ipsa aliqua rationabili causa vel occupatione necessaria occupata fuerit vel detenta. Caveat autem studiosissimè & procurent, ne unquam ostium stet apertum, nisi quantum minus fieri poterit congruenter. Sit autem ostium feris ferreis & vestibus optimè communitum, & sine custodia apertum, vel clausum minimè dimitatur, neque etiam ad momentum, nisi una clave in die, & in nocte duabus, sit firmiter obstratum. Nec omni pulsanti aperiat, nisi indubitanter cognoverit quod talis sit, quod sine dubitatione aliqua, secundum prædictum quod de ingressu in hac regula continetur, debeat aperiri. Et nulli liceat ibi loqui, nisi soli ostiariæ, de his quæ ad officium pertinebunt. Quod si aliquando intra Monasterium opus aliquod fuerit faciendum, ad quod agendum sæculares aliquos, vel quascumque personas alias, oporteat introire, provideat Abbatissa sollicitè, ut nunc, dum opus scilicet exercetur, alia persona conveniens ad custodiendum ostium statuatur, quæ sic personis ad opus deputatis aperiat, quod alias intrare penitus non permittat. Nam Sorores ipsæ, & nunc, & semper, quantumcunque rationabiliter prævalent, studiosissimè caveant, ne à secularibus vel extraneis personis videantur.

CAP. XIV.

Cæterum, cum præfatum ostium aliis aperiri nolumus, nisi pro illis tantum, quæ per rotam vel aliunde decenter nequeant expediri, mandamus quod in singulis Monasteriis in exteriori muro clausuræ intrinsecæ, in loco siquidem competenti, manifesto à parte exteriori, & omnino patenti, rota una fortis fieri debeat, latitudinis & altitudinis congruentis, ita quod per eam nulla persona ingredi valeat, vel exire, per quam necessaria, tam interiorius, quàm exteriorius ministratur, & taliter disponatur, quod per eam, nec intus, nec extra valeat aliquis intueri. Ex utraque etiam parte ostiolum fiat validum, quod de nocte & in æstate tempore dormitionis, feris ferreis & clavibus clausum & firmatum debeat permanere. Ad cujus custodiam pro expediendis necessariis per eandem, unam Sororem discretam, tam moribus, quàm ætate, quæ Monasterii diligit honestatem, constituat Abbatissa, cui soli tantum, vel deputatæ sibi focie, cum congruè non poterit interesse, loqui ibidem & respondere liceat super iis quæ ad suum officium pertinebunt. Ibi autem nulli loqui liceat, nisi esset locutorium

occupatum, vel ex alia rationabili causa, & necessaria aliquando: semper tamen de licentia Abbatissæ, quod tamen rarissimè fiat, secundum loquendi modum superius prætaxatum.

CAP. XV.

Propter necessitates quoque aliquando imminentes, quæ non possunt per prædictum ostium vel rotam commode expediri, permittimus quod aliud ostium in loco decenti in Monasterio fieri possit, per quod certis temporibus intromittantur, & emittantur, quæ fuerint opportuna. Quod quidem ostium continuè sit clavis, feris ferreis, & repagulis communitum. Sitque muro à parte exteriori muratum, ita quod non possit aliquatenus aperiri, vel persona aliqua inde loqui. Possit tamen necessitatum dictarum tempore ipsius ostii murus dirui, ostium aperiri, nec tunc apertum, nisi quantum minus fieri poterit, sub tamen fida custodia, dimitatur. Expeditis itaque necessitatibus ipsis, secundum prædictum modum remunitum, clavis, feris & repagulis extrinsecus remoretur.

CAP. XVI.

Locutorium autem commune in capella, vel potius in claustrum, ubi commodius & honestius fieri poterit, disponatur, ne si forte fieret in Capella, pacem orantium inquietet. Ipsum locutorium sit congruè quantitatatis, de lamina ferrea subtiliter perforata, & taliter clavis ferreis coaptata, quod nunquam valeat aperiri. Sit quoque ipsa lamina clavis ferreis in longum protensis, exterius fortiter communita. Cui pannus niger laneus interiorius taliter apponatur, quod nec Sorores videre extra valeant, nec videri. Ad istud autem locutorium à Completorio, quod dici debet tempore competentis, usque ad Primam diei sequentis, seu tempore comestionis, vel dormitionis in æstate, aut quando Officium celebratur, (nisi pro causa adeo rationabili & necessaria, quæ commodè differri non possit) nulli licitum erit loqui. Quandocumque verò in concessis temporibus aliqua vel aliqua habuerint ibi loqui, cum modestia & maturitate loquentes, breviter se expediant, prout decet. Ubi verò propter Sororum multitudinem videbitur opportunum, aliud simile locutorium esse possit.

CAP. XVII.

Volumus etiam ut in muro, qui Sotores dividit à Capella, congruentis formæ crates ferrea collocetur, quæ sit ex crebris & spissis contortis lineis ferreis, diligentibus & forti opere fabricata, & clavis ferreis in longum protensis exterius fortiter communita, vel ex lamina ferrea parvis & minutis foraminibus perforata, cum protensis clavis ferreis, ut dictum est, in cujus medium fiat unum ostiolum de lamina ferrea, per quod communionis tempore possit intromitti calix, & Sacerdos mittens manum, possit Dominici corporis tradere Sacramentum, quod quidem clavi ferrea sit semper firmatum, nec aperiat, nisi quando proponi Sororibus contigerit verbum Dei, vel Sacramentum Dominici corporis exhibetur, aut cum quis aliquam ex Sororibus suam propinquam consanguineam videre petierit, vel alia causa necessaria id exposcat, quod rarissimè fiat, & semper de licentia Abbatissæ. Quæ tamen in nullo casu (primis duobus dumtaxat exceptis) licentiam largiatur, nisi prius singulis vicibus de hoc consilium petierit à conventu. Cui crati pannus lineus niger interiorius taliter apponatur, ut nulla valeat inde aliquid intueri. Habeantur etiam ostia lignea ex parte Sororum, cum feris ferreis atque clave, ut maneant semper clausa pariter & firmata, & non aperiantur, nisi cum divinum celebratur Officium, & nisi quando ex dictis causis præfato modo dictum ostiolum contigerit aperiri, & nemo alius per dictam cratem loquatur, nisi aliquando, rationabili causa vel necessaria exigente, alicui de Abbatissæ licentia raro fuerit concedendum. Et tunc prædicta ostia lignea poterunt aperiri, & quandocumque aliquam personam extraneam ad eas ingredi, vel alias per crates eis loqui contigerit, tegant faciem cum modestia, & inclinent, prout religionis convenit honestati.

CAP. XVIII.

De ingressu personarum in Monasterium, firmiter ac directe præcipimus, ut nulla unquam Abbatissa, vel ejus Sorores,

Ostio exteriori.

Crata locutorii, cuiusmodi est ad a. & qualitate. De his agit etiam supr. in d. t. reg. c. 5.

Clausura Sororum, & ingressus illorum.

firmarum
De his
reg. 1.
interio-
custodia
ostium
De his
reg. 1.
in d. t.
ubi
Ad
quod
scalam
interiam
clausuram
inferic-
rem cen-
quod hic
non
u. r.
VI.
Mati
de
ad
Nullam
præ-
aut
tantum
autem.

*casibus
permisso.
Imò ingressū
generaliter
esse prohibitiū
quibusdam
sanctummodo
casibus in
urgenti ne-
cessitate re-
servatis, li-
quet ex Bul-
la 20. Pii V.
Regularium,
& alia Bul-
la 8. Circa,
cum ibi not.
Ex vide etiā
const. 33.
Pauli V. Fa-
cultatum.*

Sorores, aliquam personam Religiosam seu secularem, aut cuiuslibet dignitatis, in Monasterii clausuram intinsecam intrare permittant, nec omnino liceat alicui, nisi quibus concessum a Sede Apostolica fuerit, vel à Cardinali, cui fuerit Sororum Ordo commissus. Excipiuntur autem à dicta ingrediendi lege, Medicus causa multum gravis infirmitatis, & Minutor cum necessitate exegerit, qui non absque duobus sociis de familia Monasterii introducantur, nec ab invicem infra Monasterium separantur, necnō & illi quos occasione incendii vel ruinae, seu alterius periculi vel dispendii, seu pro tuendis à violentiis quorumlibet Monasterio vel personis, aut pro aliquo opere exercendo quod commodè extra Monasterium fieri non potest, necessitate exegerit introire. Qui omnes expedito suo ministerio, vel imminenti necessitati satisfacto per ipsos, exeant sine mora. Nulli autem personarum extranearum intra Monasterii clausuram liceat comedere, vel dormire. Sed & si quis de S. Claræ Cardinalibus, ad aliquod Monasterium huiusmodi Religionis aliquando venerit, & intra claustrum voluerit ingredi, cū reverentia quidem & devotione suscipiatur, sed rogetur ut cum paucis sociis & honestis debeat introire. Liceat quoque Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum Dei, cum quatuor vel quinque Fratribus ipsius Ordinis, intra clausuram ingredi Monasterii, si quando ei videbitur expedire. Alius autem Prælati, cui aliquando forrè de licentia Sedis Apostolicæ vel dicti Cardinalis, intrare licuerit, duobus vel tribus tantum Religiosis & honestis sociis sit contentus. Quod si forrè pro benedictione vel consecratione Sororum, vel alio modo concessum fuerit Episcopo alicui Missam interius celebrare aliquando, quàm paucioribus & honestioribus potuerit sociis sit contentus, & ministris. Et hoc quoque ipsum alicui rarius concedatur. Nulla tamen omnino loquatur cum aliqua persona de ingressis, nisi modo prædicto, siue infirma fuerit, siue sana. Illud sanè præcipuè caveatur, ut ii quibus aliquando concessum fuerit solummodo, vel data licentia in Monasterium ingredi, non aliter admittantur, nisi Abbatissæ & Sororibus visum fuerit expedire, cum ex huiusmodi concessionibus vel licentiis, Abbatissa vel Sorores eos admittere non cogantur, & ut sint tales, de quorum verbis & moribus, necnon vita & habitu ædificari valeant intuentes, & materia iusti scandali exinde nequeat generari. Super concessione verò vel licentia ingressus huiusmodi, ad omne ambiguum removendum, Apostolici apices, vel Cardinalis patentes literæ ostendantur.

CAP. XIX.

*Sororum, &
Servitiorum
missionis ex-
tra.*

De Servitioribus & Sororibus, quæ semper manere clausæ, sicut alia non tenentur, districtius volumus observari, ut sine licentia, nulla claustrum egrediatur. Et quæ emittuntur, honestæ sint, & convenientis ætatis, ac Religiosi & maturi aspectus, & calcamentis honestis, tam ipsæ, quàm Sorores illæ, quas aliquando emittere contigerit pro casibus supradictis, calcateæ necedant. Ceteris verò intus manentibus liceat istud idem. Egre-dientibus verò assignetur certus terminus redeundi, nec alicui ipsarum concedatur extra Monasterium, sine licentia speciali, comedere, bibere, vel dormire, nec ab invicem separari, vel alicui in secretum, seu Capellani Monasterii, vel Conventorum domicilium introire, & si aliqua contrarium fecerit, graviter puniatur, & sollicitè caveant, ne ad loca suspecta divertant, vel cum personis malæ famæ familiaritatē habeant, nec in suo reditu se-cularia vel inutilia Sororibus referant, per quæ dissolvi valeant, vel turbari. Et quādiu extra fuerint, taliter studeant se habere, quod de conversatione honesta ipsarum ædificari valeant intuentes, & quicquid eis datum vel promissum fuerit, resignent, vel renuncient Abbatissæ, vel alij, cui in hoc commiserint vices suas.

CAP. XX.

*Capellani &
Conventorum
vita & mo-
ribus ac ve-
stibus.*

Capellanus si voluerit se Monasterio obligare, & aliqui qui Monasterii conversi esse voluerint, & Abbatissæ & Conventui visum fuerit eos recipere, anno probationis elapso, promittant obedientiam Abbatissæ, vovētes loci stabilitatem, & perpetuò vivere sine proprio, & in casti-

tate. Tunicas de religioso & vili panno, tam pretio quàm colore, juxta eorum indigentiam habere valeat sine caputio. Quarum manicæ breves sint, & strictæ tantummodo circa manus. Longitudo autem tunicarum sit talis, quod à clavilla pedum distet spatio quatuor digitorum. Capellanus tamē habere poterit longiorem. Pro cingulo verò corrigiam honestam habeat cum cultello. Caparone-m etiam cū caputio super tunicas portent, cujus longitudo genu aliquantulum transeat, & latitudo usque ad caputium protendatur. Minoris tamen latitudinis caparone-m si habere voluerit, poterit Capellanus. Qui etiam cappa honesta, vel mantello post collum, vel ante pectus hinc inde connexo, uti poterit. Superiores autem tuni-cæ, & longum caputium, necnon & Capellani cappa & mantellus, non sint de albo, vel penitus nigro panno. Vestiti etiam jaceant, & camisiis lineis non utantur. Calceamenta alta & ampla & antefixa cum caligis habeant, & fœmoralia portent. Capillos suos usque ad aures certis temporibus tondent in rotundum. Officium Divinum faciant ut Sorores, excepto quod Conversi ad Officium B. Virginis, & mortuorum, minimè teneantur. Jejunium servare debeant ut Sorores. Liceat tamen Abbatissæ super jejunij regulæ cum eis æstus, vel itineris, aut laboris alterius, seu alia quavis rationabili & honesta causa misericorditer dispensare. Informationi verò & correctioni Visitatoris, Capellanus & Conversi per omnia sint subjecti. Cui in iis, quæ ad visitationis Officium pertinent, teneantur firmiter obedire.

CAP. XXI.

Ad hæc, liceat vobis in communi redditus & possessiones recipere & habere, ac ea liberè retinere. Pro quibus possessionibus & redditibus Monasterii modo debito pertractandis, Procurator unus, prudens pariter & fidelis in singulis Monasteriis vestri Ordinis habeatur, qui per Abbatissam & Conventum constitui & amoveri debeat, sicut videbitur expedire. Hic verò taliter institutus de omnibus sibi commissis, receptis pariter & expensis, Abbatissæ & tribus Sororibus ad hoc per Conventum specialiter assignatis, & Visitatori cum voluerit, rationem reddere teneatur, & nihil omnino de rebus Monasterii vendere, commutare, obligare vel alienare quoquo modo valeat, nisi de licentia Abbatissæ pariter, & Conventus. Et quicquid contra hoc attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Possit tamen de mobilibus parum valentibus, aliqua parva, ex causa licita, de Abbatissæ licentia, interdum aliis elargiri. Possit etiam per Visitatorem, cum expedire videbitur.

CAP. XXII.

Electio Abbatissæ liberè pertineat ad Conventum. Confirmatio verò fiat per Cardinalem, cui fuerit iste Ordo commissus, vel auctoritate ipsius. Studeat autem Sorores talē eligere, quæ virtutibus polleat, & sanctis moribus aliis præsit potius, quàm officio, & quæ communitatem servet in omnibus, vel in moribus, ut ejus exemplo provocatæ Sorores, ex amore magis ei obediant, quàm timore. Quæque singularibus amoribus careat, ne dū in parte plus diligit, in toto scādalum generet. Consoletur afflictas, sit refugium tribulatis, ne si apud eam remedia defuerint sanitatum, desperationis morbus prævaleat in infirmis. Quæ humiliter & charitative visitet, & corrigat Sorores suas, nō præcipiendo eis aliquid quod sit contra animam suam, & vestræ professionis formā, non sit præceps in præcipiendo, ne ex indiscretionem præcepti, ponat peccati laqueum animabus. Cui postquam confirmatio-nem receperit, quādiu in officio permanserit, Sorores universæ, necnon & familia exterior Monasterii, pareant & obediant diligenter. Semel in hebdomada ad minus Abbatissa Sorores suas pro ipsarum monitione, ordinatione, & reformatione, teneatur ad Capitulum convocare, ubi secundum expressionem publicarum & communium negligentiarum atque culparum, pœnæ misericorditer imponantur. Conferat etiam cum omnibus Sororibus suis, de iis quæ occurrunt pro sui Monasterii utilitate ac honestate tractanda. Sæpè enim Dominus, quod melius est, juniori revelat. Nullum onerosum vel grave debitum contrahat, nisi per procuratorem de communi consensu Sororum, cū manifesta necessitas hoc requirat.

Reddat

Reddat etiā de receptis & expensis, semel ad minus, singulis tribus mensibus, coram Conventu, vel saltem quatuor Sororibus ab eodem ad hoc specialiter deputatis, debitam rationem. Officiales Monasterii insinuat de consilio & assensu Conventus, vel majoris partis ipsius. Sigillum verò Conventus custodiri faciat & servari secundum ordinationem Conventus, & omnem litteram dirigendam ex parte ejusdem Conventus, prius coram Conventu in Capitulo lectam, & approbatam à majori parte Sororum, ibidem coram omnibus faciat sigillari. Nulla etiā Soror aliquas litteras dirigat seu recipiat, nisi primò eas Abbatissa legat, vel ab alia ad hæc cõstitutã legatur. Studeat insuper Abbatissa Sorores reconciliare, si aliquas ad invicem ex aliqua causa vel occasione cõtigerit conturbari. Soror vero illa, quæ verbo vel signo occasionem turbationis vel scandali alteri dederit, statim antequam offerat munus orationis suæ Deo, veniam petens à Sorore quam offendit, corā ea humiliter se prosternat, rogans ut intercedat pro se ad Dominum, quatenus sibi culpam indulgeat quam commisit. Illa verò memor verbi Domini, nisi dimiseritis ex cordibus vestris, nec Pater vester cœlestis dimittet vobis, liberaliter injuriam remittat Sorori veniam postulanti. Monemus Sorores omnes, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, ut caveant ab omni superbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & sollicitudine hujus sæculi, detractione & murmuratione, dissensione & divisione, ac omni vitio pro quo possit displicere in oculis veri sponsi. Sed magis sollicitæ corā Deo servare exteriorē & interiorē in omnibus puritatem, ac semper invicem habere mutæ dilectionis unitatem, quæ est vinculum perfectionis, ut in ea radicate & fundate, possint agni Domini nostri JESU CHRISTI nuptias cum prudentibus virginibus introire.

C A P. XXIII.

Ad hæc, ut discursibus dispendiosis materia subtrahatur, in virtute obedientiæ, sub pœna excommunicationis, quam ipso facto transgressiones vel non parentes incurrant, districtè præcipimus, ut (exceptis dumtaxat servitilibus Monasteriorum illorum locorum, in quibus Romana fuerit Ecclesia constituta, quandiu ibi residentiam fecerit) nulla Abbatissa, Soror vel Servitialis pro ulla necessitatis causa, ad Sedem Apostolicam personaliter veniat, vel accedat, nisi super hoc per Apostolicos apices, vel dicti Cardinalis patentes litteras, alicui specialis licentia concedatur.

C A P. XXIV.

Monasteria hujus Religionis, per Visitatores (qui auctoritatem, formam, & modum à Cardinali, cui fuerit à Sede Apostolica vester Ordo commissus, recipiāt) semel ad minus annis singulis visitentur. Sanè circa visitationes hujusmodi, illud est sollicitè providendum, ut quicumque vel generalis, vel etiam alicubi aliquando specialis constituendus fuerit Visitator, talis debeat constitui, de cuius Religiosa vita & moribus noticia plena & securitas habeatur. Qui cū ad Monasterium aliquod veniens, fuerit introgressus, sic se per omnia exhibeat & ostendat, ut omnes de bono ad melius provocet, & ad Dei amorem, & intra se mutuam charitatem semper inflammet pariter & accendat. Et quando Monasterii clausurā ad visitandum intraverit, duos Religiosos & idoneos socios secum ducat, qui videlicet socii simul maneant, & dū fuerit intra claustrum, ab invicem nullatenus separentur. Visitator autē, regula prius lecta & exposita, ab Abbatissa sigillum recipiat, quod ipsa sibi assignare, & absolutionem & concessionem ab Abbatissæ ministerio petere absolute ac libere teneatur. Quæ si cõmunem vitam non poterit ducere vel noluerit, per eundem Visitatorem à suo regimine absolvatur, nisi sua mora in officio Monasterio dispendiosa nõ esset, sed necessaria, vel evidentè utilis appareret. Absolvatur etiam per eundem, si alias non idonea vel insufficientis ad Monasterii regimen videatur, & hoc fiat secundum formam & modum, quos à Cardinali suprascripto receperit Visitator, qui tam de ipsius Abbatissæ, quam Sororum statu, & observatiã suæ Religionis, ab omnibus generaliter, & specialiter à singulis inquirat studiosius veritatem, & ubi aliquid reformandum, vel corrigendum invenerit, zelo charitatis, & amore jul-

Bullar. Mag. Tom. I.

tiæ, cum discretione corrigat & reformet, tam in capite, quam in membris, sicut melius viderit expedire. Excessus autem, qui fuerit sufficienter correctus à Visitatore, nullatenus iterum corrigatur. Quod si aliquid tale sibi decurrerit, quod per se nequeat emendare, ad Superiorem referat, ut corrigatur sicut expedit, ejus consilio ac præcepto. Caveat autem Abbatissa, ne à se vel ab aliis Sororibus, status sui Monasterii Visitatori aliquatenus abscondatur, quia malum esset indicium, & offensa graviter puniendi. Imò volumus & mandamus, ut ea quæ secundum vitæ suæ formam, & regularem observantiã instituenda vel emendanda fuerint, publicè ac privatim, sicut melius viderit faciendum, Visitatori suggerant, & proponant, cui teneantur in omnibus quæ ad Officium suæ visitationis pertinent, firmiter obedire. Quæ autem aliter fecerint, à Visitatore, tam Abbatissa, quam alia, debite, prout convenit, puniantur. Omnes autem, tam Abbatissa quam Sorores, considerent & caveant diligenter, ut nihil aliud quàm amor divinus, & suarum Sororum correctio, ac Monasterii reformatio eas moveat ad loquendum. Modum autem loquendi Visitator custodiat suprascriptum, ut videlicet, aut cum omnibus, aut cum pluribus simul loquatur, vel secretè cum una, aliis tamen ad minus duabus in aspectu ejus non longè sedentibus, ut per omnia bonæ famæ integritas conservetur, nisi ad locutorium, cum una vel pluribus loqui voluerit de iis quæ ad Officium suum pertinere noscantur. Idem etiam Visitator, tam Capellanum, quam Conversos, & ceteros de familia extrinseca Monasterii visitet, & in eis corrigat & reformet, quæ correctionis & reformationis officio noverit indigere. Pœnas tam amotionis perpetuæ à Monasterio, licentiando profectos ad alia Monasteria, vel Ordines, sicut viderit expedire, quàm alias, prout culpæ gravitas & qualitas exegerit, imponendo. Ut autem non graventur Monasteria in expensis, & Visitator omnem notam cujuspiam suspitionis evitet, volumus omnino quod Visitator de visitationis officio, quàm citius commodè poterit, se studeat expedire, quanto rarius absque sui officii dispendio poterit, Monasterii clausuram intrinsecus ingressurus.

C A P. XXV.

Verum ne ab observantiã præsentis regulæ, sive formulæ suprascriptæ (quæ uniformiter ubique ab omnibus volumus & mandamus diligentius observari) pro defectu certi regiminis in posterum recedere vos contingat, aut sub diversorum magisterio, vivendi modus incurrare differentes, dilecto fratri nostro Anneto Sancti Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali, Governatori, Protectori & Correctori Ordinis Fratrum Minorum, curam & regimen vestri Ordinis, necnon & personarum in eis degentium, scilicet Capellanorum, & Conversorum, & familiarium plenè duximus committenda, statuentes ut sub ejus, & aliorum Cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi, protectioni, atque correctioni eorundem Fratrum Ordinis à Sede Apostolica deputati, obedientia, cura & regimine debeatis de cetero permanere, quibus teneamini firmiter obedire. Et ipsi animarum vestrarum sollicitudinem gerentes, & curam, eisdem Monasteriis, & personis degentibus in eis, Capellanis, Conversis, & familiæ, tam per se, quàm per viros idoneos, quoties expedire viderint, visitationis Officium impendere studeant, corrigendo & reformando ibidem, tam in capite, quàm in membris, quæ correctionis & reformationis officio noverint indigere. Instituant nihilominus & destituant, ordinent, statuunt & disponant, prout secundum Deum viderint expedire.

C A P. XXVI.

Ut autem vos in hac regula sive formula, tanquam in speculo, possitis inspicere, nec per oblivionem aliquid negligatis, semel vobis in qualibet quindena legatur, & ubi vos inveneritis ea quæ scripta sunt, facere, agite gratias Deo bonorum omnium largitori. Ubi autem sibi quæcunque viderit aliquid deesse, doleat de præterito, & caveat de futuro, orans ut ei debitum dimittatur, & in tentationem deinceps non inducatur. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat. apud Urbem Veterem, 15. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

Cardinalis Pro. Horis Ordinis Anneto Sancti Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali, Governatori, Protectori & Correctori Ordinis Fratrum Minorum, curam & regimen vestri Ordinis, necnon & personarum in eis degentium, scilicet Capellanorum, & Conversorum, & familiarium plenè duximus committenda, statuentes ut sub ejus, & aliorum Cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi, protectioni, atque correctioni eorundem Fratrum Ordinis à Sede Apostolica deputati, obedientia, cura & regimine debeatis de cetero permanere, quibus teneamini firmiter obedire. Et ipsi animarum vestrarum sollicitudinem gerentes, & curam, eisdem Monasteriis, & personis degentibus in eis, Capellanis, Conversis, & familiæ, tam per se, quàm per viros idoneos, quoties expedire viderint, visitationis Officium impendere studeant, corrigendo & reformando ibidem, tam in capite, quàm in membris, quæ correctionis & reformationis officio noverint indigere. Instituant nihilominus & destituant, ordinent, statuunt & disponant, prout secundum Deum viderint expedire.

Regula observantia.

Dat. P. A. 1. die 18. Octob.

O Quod

VIII. Quod Inquisitores hereticæ pravitatis, & eorum Socii Ordinis Fratrum Prædicatorum mutuo se possint ab excommunicatione absolvere, & in irregularitatibus dispensare, à quibus per Priores eorum Ordinis absolvi possent.

URBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hereticæ pravitatis in Regno, & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustriss. Regis Aragonum, deputatis à sancta Sede Apostolica, & in posterum deputandis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. UT negotium fidei valeatis liberius promovere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut si vos, & fratres vestri Ordinis Socios vestros excommunicationis sententiam, & irregularitatem incurrere aliquibus casibus ex humana fragilitate contingat, vel recolatis etiam incurrisse, quia propter injunctum vobis Officium ad Priores vestros de levi super hoc recurrere non potestis, mutuo vos super his absolvere, juxta formam Ecclesiæ, & vobiscum auctoritate nostra dispensare possitis, in casibus in quibus dictis prioribus, ut dicitur, est ab Apostolica Sede concessum. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum apud Montem Fiasconem, 11. Nonas Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

Dat. P. A. 4. die 4. Aug.

CLEMENS QUARTUS PONT. CLXXXV. ANNO DOMINI MCCLXV.

Clemens IV. Guido Grossus antea vocatus, Episcopus Sabinus, Patre Fulgodio, in Gallia Narbonensis vico S. Egidii ortus, ad Rhodani ripam. Creatus Perusii Nonis Februarii, anno salutis 1265. coronatus Viterbii, 8. Kal. Martii. Creavit Cardinalem unum. Sedit annos tres, menses novem, dies 25. Obiit Viterbii anno salutis 1268. 3. Kal. Decemb. & sepultus est in Ecclesia S. Mariæ ad Gradus. Vacavit sedes annos 2. menses 9. dies 3.

I. Quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici, ac Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Francisci, in temporalibus succedere possint, prout si in sæculo permanerent.

Hoc privilegium confirmavit Paul. III. die 27. Octobris 1540. cujus Bullam non posui. Alia autem de

eisdem Minoribus plenè notata sunt ad const. 5. Hon. III. Solet, sup. Prout de Prædicatoribus notavi in ejusdem Honor. const. 2. Religiosam, sup.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Ministris & Fratribus Ordinis Prædicatorum, necnon Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

VENTU divini numinis, cujus cultui sub sacre vestre Religionis observantia studetis mente devotissima deservite, votis vestris libenter annuimus, & petitiones vestras in his quæ digne deposcitis, favorabiliter exaudimus.

§. 1. Ex parte liquidem vestra fuit propositum coram nobis, quod nonnulli Prælati, Clerici, & Laici in diversis Mundi partibus constituti, afferentes vos Mundo fore mortuos, nec valentes proprim possidere, vos occasione hujusmodi à quibuslibet successioneibus excludere moliantur.

§. 2. Quare pro parte vestra fuit nobis humiliter supplicatum, ut ne contingat vos propter hujusmodi præsumptionem talium, aliquid incurrere nocuum, congruum remediū adhibere paterna diligentia curaremus.

§. 3. Nos itaque vestris petitionibus benignius attendentes, auctoritate Apostolica declaramus, quod vos in temporalibus bonis, in quibus succederetis in sæculo existentes, licite possitis succedere, & bonorum ipsorum possessionem apprehendere, ac vendere liberè bona ipsa, eorumque pretium in utilitatem vestram convertere, prout vobis melius videbitur expedire.

§. 4. Universas autem interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, quas contra præsentis declarationis tenorem per quemcumque fieri contigerit, decernimus irritas & inanes.

§. 5. Nulli ergo, &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, &c.

Dat. Perusii, 2. Idus Februarii, Pont. nostri anno 1.

Privilegia fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani.

Amplioribus decorata est indultis hac Militia, ut videre est infra in Pio IV. in const. 95. Inter assiduas, & Pii V. const. 28. Sicubi, ubi plenè notabo.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archipresbyteris, & aliarum Ecclesiarum Prælati, ad quos ista litera pervenerint: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Um dilectis filiis, Magistro & Fratribus Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani fuerit à sæcl. record. Innocentio Papa prædecessore nostro indultum, & à nobis postmodum confirmatum, ut semel in anno recipiantur in Eccles. ad eleemosynas colligendas: quidam autem vestrum avaritiæ ardore succenti, Confratrias suas Confraternitati illorum eadem die ipsorum adventus præponunt, ut sic Fratres ipsi confusi, aut nihil exinde, aut modicum consequantur.

§. 1. Quia igitur hoc est indecens, & in contemptum Dei Ecclesiæque Romanæ redundat, prædecessoris ipsius vestigiis inhærentes, universitati vestre per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus cum Fratres ipsi loca vestra pro eleemosynis colligendis accesserint, benignè recipiatis, & honestè tractetis, eodem ipsis Ecclesiis vestris admonere populum, & eleemosynas querere permittatis, Confratrias quas facere potestis quotidie, ipsorum Confratriis, quæ semel in anno fiunt, nullatenus præponentes, ne occasione illarum, eleemosynæ pauperum Christi depereant, & impediantur opera pietatis.

§. 2. De